

ABONAMENTUL

un an . . . 28.— Cor.

jumătate an 14.— „

3 luni . . . 7.— „

o lună . . . 2.40 „

Pentru România și

străinătate:

un an . . . 40.— franci

Telefon

peste oraș și interurban

Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisele nu se in-
napoiază

Garanțe necesare.

Arad, 10 Martie.

Isbucnirea nemaipomenit de josnică a presei ungurești împotriva neamului românesc, în prilejul atentatului dela Dobrițin, a venit chiar la timp ca să readucă la realitate pe acei puțini dintre noi, cari regretau eșuarea tratativelor partidului național cu contele Tisza. Căci, trebuie să spunem, am avut și de aceștia. Unii dintre ei erau reprezentanții oamenilor practici, comozi până la extrem de căteori e vorbă de un strop de osteneală și de jertfă pentru cauza națională, oameni cari numai pentru gloria de-a fi clasificați între fruntași s'au interesat la aparență, cu numele, de lupta noastră națională. Alții erau reprezentanții celor îmbibați de cultură ungurească, în sufletul cărora s'a spălăcit idealul nostru politic, și iarăși alții, de-o categorie mai inferioară, cari așteptau, în urma împăcării, profitate materiale pentru pacinica lor persoană. Trebuie să mărturisim că de aceștia, spre norocul nostru, avem puțini, dar totuși e un profit real că eșirea sălbatică a presei ungurești împotriva noastră, le-a risipit și lor dulcelegele păreri de rău ridicate în sufletele lor pe urma eșuării tratativelor. Nu spunem că trebuie căutați acești oameni între membrii comitetului național, căci la noi „fruntași” sunt în toate orașelele și pe toate satele, deși ne-a venit la cunoștință că cutare membru din comitetul național s'ar fi declarat că ese din comitet dacă tratativele nu vor avea un rezultat favorabil.

Ori care ar fi fost starea sufletească a celor ce regretau nereușita tratativelor, ori cari ar fi fost motivele acestei stări sufletești, acum, după vădirea nemaipomenitei uri ce ne-o poartă presa maghiară, nu mai e de actualitate să intrăm în cercetări de ordin psihologic pentru a putea clasa pe acei oameni. Ei au intrat azi în tabăra noastră, și tânguirile lor au încetat.

Din gura lor auzim azi vorbe ca acestea: „Nam pierdut nimic prin eșuarea tratativelor, căci chiar dacă se ajungea la un rezultat multămitor, chiar dacă guvernul actual ar fi încercat să pună în practică o seamă de îmbunătățiri, nu ar fi reușit. Resistenta ce ar fi opus-o presa ungurească, opinia publică ungurească, administrația din județele locuite de Români, ar fi zdrobit orice încercare de sanare a nedreptăților ce ne hântuie. Cine s'ar fi gândit că, la o săptămână după guvernul și-a arătat intențiile pacinice ce le are pentru noi în viitor, se va face vădită adevărata stare de spirit ce stăpânește societatea ungurească! Cine s'ar fi gândit că opinia publică ungurească să se arete infectată de o ură așa de josnică față de noi, când guvernul ungureșc ne întindea mâna de pace? Cine s'ar fi gândit să existe o prăpastie așa de adâncă între punctul de vedere pe care se părea că-l adoptă guvernul țării, și între punctul de vedere al societății ungurești? Dacă din partea lor există atâta ură împotriva noastră încât au fost gata să ne arunce

ofensele cele mai ucigătoare, — desigur ei erau hotărâți să nu execute nimic din poruncile ce ie-ar fi venit dela guvern. Și până când aceasta e atitudinea societății maghiare față de noi, zadarnice sunt orice tratative. Nici un bine nu se va putea realiza, iar pentru noi e mai consult să ne vedem de năcazurile noastre ca și până acum, și să nu mai așteptăm nimic dela guvern. Mânile lui sunt legate de însași atitudinea antiromânească a poporului maghiar, și până când societatea ungurească nu va fi altfel educată, — pace nu se poate face”.

Așa vorbesc astăzi, după explozia de ură a presei maghiare acei puțini dintre noi cari regretau eșecul tratativelor.

Desigur pentru cauza noastră națională e acesta un profit remarcabil, deși nu ne putem împăca cu gândul că aceasta să fie singura noastră revanșă pe urma eșirii fenomenale a presei ungurești împotriva noastră. Numai în trecut amintim că așteptăm procurorul care să tragă la răspundere pe infierbântații patrioți din redacțiile gazetelor ungurești, așteptăm ca deputații noștri să pretindă dela guvern un astfel de procuror, dacă nu se va ivi de bună voie. Și tot numai în trecut ne arătăm convingerea că, dacă justiția maghiară nu va fi aplicată să facă un singur pas, vom avea doar atâția tineri cari să cheme la răspundere cavaleriească pe perciunații redactori patrioți.

Atitudinea presei ungurești, convingerile la cari au ajuns aceia dintre noi cari regretau eșuarea tratativelor, ne silește însă să insistăm asupra întrebării: Care ar fi garanța oferită de statul ungar pe lângă care am putea fi siguri că se pot pune în practică îmbunătățirile pe cari statul ar fi aplicat să ni le dea? Autoritatea guvernului? Legea sancționată? Aceste două nu pot fi garanțe.

Înainte de toate guvernele sunt trecătoare. Astăzi e la putere Tisza, mâine poate fi Andrássy, Apponyi, ori chiar Polónyi. Cine ne poate asigura că un guvern viitor ni va aplica să continue opera începută de antecesorul său? Desigur, nimeni. Dar chiar rămânând guvernul actual timp mai îndelungat la putere, are el posibilitatea să execute în fiecare sat îmbunătățirile ce-ar afla cu cale să le facă? Pe lângă actuala autonomie județeană și comunală desigur că nu. Cunoaștem doar cazuri din trecutul apropiat când județe întregi ni s'au vădit să execute poruncile venite dela guvern. Și cum toată administrația e ungurească și în comitatele locuite de Români, iar deputații municipali străini formează majoritatea în toate județele, desigur fiind vorba de îmbunătățiri pe seama noastră, le vor întârzia cât vor putea mai mult, ori peste tot nu le vor lua la cunoștință, fiind dată dragostea ce ne-o poartă societatea ungurească.

Guvernul, deci, nu poate fi garanță pentru noi.

Dar, atunci, legea sancționată? Toate concesiile ce ni s'ar mai da în tratativele ce, punem cazul, vor fi în viitor, să se cuprindă în cadrul unei legi.

Dar nu avem legea de naționalități din 68 care n'a fost pusă în practică până în ziua de azi? Putem aduce o probă mai evidentă pentru constatarea că nici legea sancționată nu poate constitui pentru noi o garanță?

Atunci?

Garanță constituțională ni se poate da printr'o singură modalitate definitivă: prin autonomia națională. La acest desnodământ final a chestiei de naționalitate în Ungaria vom ajunge cu siguranță, fiindcă într'acolo ne duce evoluția firească a istoriei. Dar întrebarea e: ce garanță ni se poate da până atunci că intențiile de pace ale guvernelor ungare se vor putea executa? Credem că aceasta garanță o putem avea numai prin două mijloace împreună luate: pe de-o parte prin introducerea controlului românesc, recunoscut oficial, care să supravegheze executarea acelor îmbunătățiri, pe de altă parte prin schimbarea radicală a educației politice în care e crescută azi societatea ungurească. Prin întâiul mijloc ne-am convinge din capul locului dacă însuși guvernul are intenția sinceră să realizeze îmbunătățirile pe seama noastră, ori doar numai pentru ochii lumii nu e o apă cu opinia publică ungurească; ni s'ar da posibilitatea să semnalăm la timp abuzurile și ar intra în conștiința publică convingerea că puterea de stat se poate împărți și cu popoarele nemaghiare, fără primejduirea patriei comune. Prin mijlocul al doilea s'ar da posibilitatea ca societatea ungurească să cunoască structura reală a acestei țări, să nu mai trăiască din închipuirea că aici e un singur popor, cel ungureșc, și, prin urmare, că toate popoarele dintre marginile Ungariei au acelaș drept la viață națională.

Fără asigurarea acestor două mijloace orice tratative pe viitor vor însemna a bate apa din mână.

Se înțelege, din partea de noi, gândul că guvernul actual ori altul viitor va fi aplicat să iee aceste două măsuri. Contele Tisza a respins chiar dela început cererea comitetului național ca slujbașii din tinuturi cu majoritate românești să fie Români. Și doar, postulatul acesta reprezenta numai în măsură foarte neînsemnată controlul românesc în introducerea reformelor. Că nu se gândește nici la o altă educație politică a societății maghiare se vede din faptul că cerințele noastre de ordin cultural nu i-au putut câștiga simpatia, ba ni se pare că chiar apostrofarea făcută presei ungurești din opoziție de cea guvernamentală pentru eșirile urâte în privința noastră, cu ocazia exploziei dela Dobrițin, s'a făcut nu de dragul nostru ci din interesele lor de partid. Căci doar chiar în gazete guvernamentale s'au scris cele mai josnice cuvinte la adresa noastră.

Și în urma acestor constatări, nouă nu ne rămâne altceva de făcut decât să ne vedem „de năcazurile noastre” — vorba celor ce au regretat o săptămână eșuarea tratativelor, — să ne organizăm și să pornim fără

amânare, în cadre mari, lupta noastră politică, apucând cel puțin acum drumul ei cel adevărat: întărirea economică și propășirea culturală, în rândul cel dintâi.

Putem fi siguri că șovinismul lor nu va mai crește de aci încolo, din simplul motiv că nu mai are cum, ajungând la un punct de saturație, iar trecând peste acest punct, — ca de pildă în eșirile din urmă ale presei maghiare — își strică lor. De aceea Tisza vrea să taie câteva cornițe împungace ale șovinismului chiar fără să-l rugăm pentru asta: simte primejdia lui pentru statul ungar.

Dar tot așa de siguri putem fi că garanțe adevărate pentru viața noastră națională nu vom avea până când nu vom reprezenta, prin noi înșine, o forță înaintea căreia să fie silită a se pleca puterea de stat. Iar aceasta forță o vom câștiga numai prin aceste trei mijloce: întărirea economică, propășire culturală, organizație politică deodată c'o vie și cuminte propagandă politică. Tărie fizică, tărie morală și legături tari între cele două dintâi; iată garanța biruinții noastre.

Acordul reformei electorale în Galiția.

(In atențiunea deputaților noștri).

Arad, 10 Martie.

Revista de informațiune a Rutenilor austrieci „Ukrainische Rundschau” din Viena, în numărul său din Ianuarie—Februarie a. c. aduce un prim-articol foarte interesant despre rezultatul tratativelor de împăciuire dintre Poloni și Ruteni în Galiția. În raport cu tratativele româno-maghiare din urmă, acest articol este foarte instructiv și ne grăbim a-l reproduce aci întreg pentru informarea domnilor deputați, cari vor mai lua cuvântul în camera ungară la chestiunea românească.

Iată articolul:

Acordul dintre Poloni și Ruteni în chestia reformei electorale, ajuns acum la o soluție fericită, își are precedentul său în anii 90. Atunci, pe timpul locotenentei ministrului-președinte de mai apoi, contele Casimir Badeni, s'a făcut primul acord parlamentar între Ruteni (revista le zice consecvent „Ucrainici”. — N. R.) și Poloni. Într'o ședință memorabilă a dietei provinciale din Galiția, în anul 1890, *Romanczuk* a făcut declarația, că Rutenii galițieni, ca un popor catolic de rit oriental, care stă pe baza independenței naționale, sunt gata a conlucra în bunăînțelegere cu națiunea polonă spre binele patriei și al statului cu condițiunea, că dorințele lor culturale și politice vor fi succesiv considerate. Concesiunile de natură mai secundară

ce erau să se acorde Rutenilor, au fost stabilite în cursul tratativelor premergătoare, dar' acelea fiind acordate fără garanții, niciodată nu au fost puse în practică. Opinia publică a Rutenilor n'a putut consacra această învoială labilă, căreia îi lipseau orice garanții și care era în contrarietate cu principiile politice rutenesti. Căci deși biserica greco-catolică, despărțind pe Ruteni de Polonia catolică și de Rușii greco-orientali, are pentru Ruteni o mare importanță națională, totuși nu trebuie să se uite, că grosul Rutenilor, cam 7 din 8 părți, cei din Rusia, ca și cei din Bucovina aparțin confesiunii greco-orientale, astfel religiunea greco-catolică nu se poate considera ca o notă distinctivă a naționalității rutenesti. Tot astfel recunoașterea unității provinciei Galiția, ce s'a enunțat în acordul din chestie, a cărei diviziune dela 1848 încoace era postulatul cel mai de căpetenie al politicii rutenesti, nu se potrivea nici decum cu dorintele poporului rutean din Galiția, care și aducea bine aminte de promisiunea divizării, enunțată în atâtea decrete ale monarhului încă în viață, care însă niciodată nu s'a efectuit

Acordul dela 1890 a fost o zidire foarte subredă, care în curând s'a și surpat. El a fost scos din vigoare și prin faptul, că Polonia nimic nu a executat, din câte au promis. Ascultând dorința opiniei publice *Romanczuk* desamăgît intră iar în opoziție, iar după alegerile sângeroase din 1895, cari au redus reprezentanța ruteană în dieta provincială a Galiției la 3 (zi: trei) deputați, el și-a depus mandatul. A rămas credincios acordului numai conducătorul dori-

torilor de pace *Barwinskyj*, care a reprezentat și mai departe împăciuirea pe răspunderea sa proprie și care, fie că nu avea încredere în puterea de rezistență a poporului său, fie că avea prea mare încredere în contrahenții poloni, ajuns în desăvârșită pendentă dela aceștia, părăsind cu totul lupta de emancipare națională politică, se mărginea numai la cererea unor concesiuni neînsemnate pe terenul școlar. În curând însă bărbatul acesta, care ajunsese consilier aulic, atacat de opoziția națională a trebuit să se lipsească tot mai mult de majoritatea polonă și în sfârșit după introducerea votului universal și-a pierdut mandatul. Toate încercările lui de rehabilitare au eșuat și bătrânul consilier azi își caută mângâierea în cercurile creștin-sociale. Rezultatul pozitiv al pactului dela 1890 a fost chiar numai declarația Polonilor, că ei nu voiesc contopirea Rutenilor în neamul polon, iar în practică unele admiteri principiale în afacerile școlare.

Pactul dela 1890 voia să fie o rezolvire generală și definitivă, care însă a suferit un eșec negândit și a avut ca urmare o înrăutățire nemaipomenită a situației politice pentru Ruteni.

Acordul de acum este rezultatul unui period de 20 de ani petrecut în cele mai înverșunabile lupte naționale. El, bine înțeles, e departe de ideea unei împăciuri naționale, cum îl preamănesc iscoditorii, dar totuși față de acordul din 1890, care se poreclise „era nouă”, acordul de acum este o faptă pozitivă, care va avea rostul de destelenire pentru dezvoltarea mai departe a lucrurilor în Galiția. El constituie prima etapă a emancipării politice a poporului rutean din Galiția, al cărui glas de aci încolo nu poate fi desconsiderat în politica țării. El contingează numărul deputaților ruteni în dieta provincială a Galiției cu 27.2% (62 deputați din 228) și pune la adăpost pe Ruteni de surprinderile dure-roase de până aci. (Acordul cel nou constituie cercuri naționale rutenesti, în cari numai deputați ruteni se pot alege, garantându-se absoluta curățenie electorală, cu votul secret. Nota R.)

Pactul dela 1890 a fost urmarea nizuințelor polone de a câștiga pe Ruteni pentru recunoașterea îndreptățirii unei autonomii vaste pentru Galiția sub eghemonie polonă, care era să atingă chiar independența de Viena, ceea ce fără învoirea formală din partea reprezentanților politicii ai Rutenilor nu s'ar fi putut niciodată înfăptui. Acordul de acum însă este produsul unor puteri, cari au avut în vedere câștigarea poporului rutean pentru statul austriac prin împlinirea dorințelor rutenesti și cari totodată în chipul acesta au crezut să înlăture posibilitatea agitațiunii rusești în mijlocul maselor rutenesti desperate de scarta lor națională. Acordul re-

Momente din viața Regelui Carol.

Culese și traduse după memoriile regelui Carol.

De Ion Scurtu.

Domnitorul îmbărbătează pe întâiul Său sietnic. Italia recunoaște independența României. — Inchegarea deplinei neatârării prin recunoașterea Germaniei, Franței și Angliei. — Impăratul Germaniei primește „Steaua României” și acordă domnitorului „Vulturul Negru”. — Ovațiuni de ziua nașterii domnitorului. — 10 Mai 1880. — Cuvinte domnești către ostași. — Delegațiunile județelor. — Tărâtimea în sala Tronului. — Banchet în cinstea armatei. — Defilarea. — Statornicirea graniței româno-bulgare. — Dorul de părinți. — Domnitorul și Doamna pleacă în străinătate. — O vizită la împăratul Francisc Iosif. — Revederea între tată și fiu. — Un moment dramatic. — Succesiunea la tron. — O vizită la împăratul Germaniei. — Scene și amintiri duiioase. — La Dresda. — Aniversarea luării Griviței. — Intoarcerea în țară.

21 Oct (2 Nov.) Domnitorul prezidează un consiliu de miniștri în chestiunea frontierei dobrogene; Rusia nu admite trecerea Arab-Tabiei de partea României și celelalte mari puteri par a nu sprijini drepturile noastre. Primul-ministru Brătianu crede că Arab-Tabia ar fi pierdută pentru noi și își prezintă demisiunea.

23 Oct. (4 Nov.) Domnitorul scrie primului său ministru:

„Cred a cunoaște și aprecia mai bine ca ori cine patriotismul desinteresat ce V'a călăuzit în toate actele mari ce ați săvârșit în cursul vieții Dv pentru fericirea scumpei noastre țări. Această mă încurajează a face apel la sentimentele și la trecutul Dv. în clipa cea mai grea prin care trece România.

„Ați luptat viața întregă și mai cu seamă cei trei ani din urmă cu atâta curaj și cu atâta jertfire de sine, că nu pot îngădui să Vă covârșescă descurajarea tocmai în ziua când trebuie să încununăm opera mare, la care am lucrat cu atâta stăruință.

„Dacă este adevărat că această luptă uriașă a fost impletită de jertfe dureroase, de amărăciuni adânci și desamăgiri crude, nu este mai puțin adevărat că toate suferințele au contribuit să impună lumii admirația și respectul pentru o țară care a îndurat atâtea nedreptăți cu atâta mărimă de suflet.

„Aveți dreptul să resimțiți până 'n fundul inimei toate loviturile acestea grozave, dar n'aveți dreptul de-a ingenunchia, câtă vreme n'ați pierdut credința în tăria și vitalitatea țării

„Credeti a presimți cea din urmă lovitură ce se va da României, și nu credeti că veți mai avea tăria de-a putea să o suportați — nimenea nu Vă pricepe mai bine ca mine —, dar nu este oare datoria noastră să luptăm până 'n clipa cea din urmă, ca să dobândim o biruință pe care n'o socotesc deloc pierdută?

„Cu această nestrămutată convingere alături la rândurile acestea demisiunea ce mi-ați înain-

tat, rugându-vă a crede în prietenia cea mai afectuoasă și cea mai neclintită a sincer devotamentului Dvoastră

Carol”.

24 Oct. (5 Nov.) Ion Brătianu răspunde că după cuvintele atât de măgulitoare, pe cari le-a scris domnitorul și cari ar trebui să fie mândria fiecărui Român, nimenea n'ar putea decât să se jertfească cu totul Altetei Sale Regale dânsul a fost întotdeauna gata și este gata să astăzi a-și inchina viața în slujba domnitorului nu numai pentru devotamentul ce-l însuflește față de Tron, ci și pentru că domnitorul reprezintă în ochii lui expresiunea supremă a naționalității române.

3 (15) Nov Domnitorul scrie tatălui Său despre greutățile pe cari țara le mai întâmpină din partea unor mari puteri, (indeosebi Germania, Franța și Anglia) cu privire la recunoașterea independenței sale:

„Am fost sfătuiți din diferite părți să cerem mijlocirea Austriei. Eu sunt hotărît împotriva acestei idei, noi nu vrem și nu putem cerși recunoașterea noastră, după ce ne-am dobândit pe câmpul de bătălie neatârarea, pe care o datorăm numai și numai puterii noastre proprii. Destule umiliri — mai cu seamă după un răsunet victorios!...”

25 Nov. (7 Dec.) Reprezentantul diplomatic al Italiei comunică ministrului nostru de externe, că guvernul său a recunoscut independența României, numind pe contele Tornielli trimis

ioniei electorale în Galiția este expresiunea voinței ambelor popoare, limitată prin considerațiunile firești ale fiecărui compromis, dar este totodată o bună parte a acelei acțiuni austriace care privind departe peste necesitățile zilei de azi demonstrează îndreptățirea la existență și facultatea de dezvoltare a statului austriac ca scutul apărător al tuturor națiunilor. De aici serășnirea dinților și exploziile de ură în presa învecinatului imperiu (Rusia, N. R.), cari luminează strident munca de soboli a acestora, de al căror impresariu s'a prezentat acu de curând contele-marțor în procesul dela Sighețul-Marmatiei.

Rutenii, cari în temeiul legii electorale vechi au avut majoritate în 30% din cercurile electorale și în consecvență ar fi putut să aibă și 30% din mandatele dietei provinciale, — cum a fost cazul prin anii 60, — dacă ar fi lipsit teroarea și corupțiunea, cărora nu s'a putut nici de cum împotrivi slăbiciunea politică a Rutenilor și cari de fapt în înțelesul literal al cuvântului au decimat reprezentanța politică a acestui popor, fără îndoială nu pot fi încântați de rezultatul acordului de acum, care le asigură (bine să înțelegi: asigură) 27.2% mandate, dar totuși ei văd în acest acord garanța, că de aci înainte politica lor națională nu va fi expusă la casualități și surprinderi și nu va trebui să se mărginească la ofensiva desperată care trecea peste limitele puterii poporului, ci va fi îndreptată în alvia dezvoltării normale. Nu este oare tocmai aceasta rezultatul principal al păcii dela Lemberg?

Nu-i facem acestui articol comentariu. Observăm numai, că în Galiția trăiesc cam 3 și jum. milioane de Ruteni. Acești Ruteni sunt mult mai incult și mai săraci, decât poporul românesc din Ungaria și Ardeal. Rutenii au avut în programul lor politic divizarea Galiției într-o provincie polonă și una rutenească. Rutenii abia acum câțiva ani au ucis pe guvernorul polon al Galiției contele Potocki, Românii însă n'au ucis și n'au săucidă pe nici un bărbat de stat maghiar. În schimb însă Rutenilor din Galiția li se contingentează numărul de mandate în dieta țării lor cu cifra de 62 din 228, li se asigură în proporție mandatele pentru parlamentul imperial, li se dau 2 locuri în comitetul de guvernare al Galiției și în anul viitor li se deschide universitatea rutenească în Lemberg.

În fața acestui acord, de aci din vecinătatea noastră, noi am dori, ca d. deputat Dr. Ștefan C. Popp să-i pună dlui contele Ștefan Tisza întrebarea: pentru ce sunt Românii Ungariei de mai puțină importanță pentru monarhia austro-ungară, decât Rutenii Galiției?

Lupta de rasă. Sub acest titlu „Budapesti Hirrap” publică un prim articol semnat de Réz Mihály, cunoscutul propovăduitor al imperialismului maghiar. Dăm în rezumat scurt esența articolului în chestie.

În urma războiului din Balcani a fost conturbată și pacea internă a monarhiei. Naționalitățile toate s'au mișcat sub diferite pretexte, motivate și nemotivate, în general ușor de potolit.

Dar ce le-a îndemnat să se miște a fost un instinct puternic, un sentiment profund, care se manifestă în visuri de mărire, îmbibate de teroare și fanatism religios. Agitația nu rezultă din mișcare socială, nici din resentimente politice: în dosul ei se ascunde întotdeauna o puternică influență din afară.

Nu contra libertății naționalităților, ci contra imperialismului rusesc trebuie să se înceapă lupta. Au arătat-o aceasta atât procesul Rutenilor schizmatici, cât și, mai ales, atentatul dela Dobrițin. Acțiunea Rusiei până de curând a avut de scop agitația naționalităților; astăzi nu își mai poate ascunde pornirea războinică. Acum poate vedea opoziția pe seama cui voia să câștige votul universal: acelora cari tind să se alipească la un imperiu mare, ori acelora cari visează cucerirea Ardealului.

Opinia publică maghiară nu e cătuși de puțin idealistă: astăzi e de bună credință, mâine va fi târzie căința. Presa hipocrită deplânge Ardealul, nu vrea să auză de o înțelegere cu naționalitățile însă, totdeodată pledează pentru votul universal, care e considerat de bărbații de stat ca un pericol pentru maghiarime.

Poate fi oricine optimist și să creadă că dându-li-se privilegiul naționalităților se va realiza pacea: aceștia sunt cinstiți, dar naivi. Alții iarăș pot fi intranșigenți și să creadă că dându-li-se naționalităților drepturi politice, cu atât mai bine înarmate vor lupta contra maghiarimeii.

Dar să se împartă puterea politică cu aceia, cari neagă ideea de stat maghiar național, aceasta ar fi un cinism fără pereche în politică. De aceea au și eșuat tratativele, căci contele Tisza nu a voit să dea nici atâta, cât a promis altădată opoziția, care acum acuza în dreapta și stânga, iar când s'a văzut rușinată, nu a avut nici un cuvânt de scuză. Aceasta e iresponsabilitate politică.

Și va veni odată vremea căinței amare... Dincolo de Carpați se mișcă, se întărește, se înarmează din an în an colosul dela nord. Cu mijloace ideale și meschine se pregătește pentru nimicirea monarhiei.

Dar aici nimeni nu o ia în serios: partidele luptă cu înverșunare între ele pentru rezolvirea

chestiunii de naționalitate, votul universal: astfel va sosi și ora ultimă, când se va trezi conștiința de rasă adormită a naționalităților..

(Aceasta e cea mai nouă elegie politică a lui Mihai Aramă).

Contele Tisza și statul maghiar unitar. „Kölnische Volkszeitung” publică sub acest titlu un articol asupra tratativelor dintre guvern și comitetul nostru național.

Autorul face un scurt istoric al tratativelor, apoi comentând expunerea contelui Tisza, accentuează că Germania îi dă mare importanță înțelegerii cu Românii din Ungaria, căci numai pe calea aceasta se poate câștiga prietenia României pentru tripla alianță. Bărbații de stat maghiari nu trebuie să teamă întru nimic unitatea statului, căci pretenziunile naționalităților nu o periclitează. Tratativele au eșuat deoarece contele Tisza nu voia să satisfacă acele pretenziuni ale Românilor, cari i se păreau că jignesc unitatea statului. Ori cum tratativele de acum trebuie să formeze baza pentru o altă înțelegere care nu trebuie să întârzie.

Ministru Jankovich în audiență. Ni se anunță din Viena: Ministrul de culte și instrucție ungar, Béla Jankovich, care a sosit azi dimineață aci, a fost primit înainte de amiază, în audiență extraordinară de către M. Sa monarhul.

Municipiul Veszprém și chestia românească.

Adunarea congregațională a comitatului Veszprém, ce a avut loc ieri, s'a ocupat între altele cu adresa societății „Emke” privitoare la tratativele guvernului cu Românii. Oratorul opoziției Ludovic Mohácsy, preot evanghelic, declarând că respectă sinceritatea și patriotismul primului ministru, a făcut propunerea ca guvernul să fie provocat să procedeze cu mai multă energie față de naționalități. Din partea guvernamentalilor au luat în apărare politica guvernului vicepreședintele camerei Carol Szász și deputatul Géza Antal. Vicepreședintele camerei recomandând propunerea comisiei permanente spre primire a declarat că contele Tisza a întrerupt tratativele cu Românii, chiar pentru că a găsit pretenziunile Românilor de exorbitante. Politica contelui Tisza e potrivită să aducă în conglăsuire o atitudine echitabilă și necesară față de naționalități cu ideea unității naționale. Statornicia principiului său, contele Tisza a dovedit-o când a declarat, că nu e aplicat să execute legea de naționalitate.

Oratorul guvernamental a mai accentuat necesitatea îmbunătățirii administrației în țin-

extraordinar și ministru plenipotențiar la București. — Boerescu împărtășește această plăcută veste camerei, care o primește cu mare însofletire.

Agentul diplomatic al României la Roma este însărcinat să exprime guvernului italian înalta mulțumire a guvernului român pentru această dovadă de simpatie din partea Italiei.

8 (20) Febr. 1880. Imperiul german, Anglia și Franța, urmând exemplul celorlalte mari puteri (Rusia, Turcia, Austria și Italia), recunosc și ele neatarnarea României, comunicând acest fapt guvernului român prin reprezentanții lor la București.

27 Febr. (10 Martie). Domnitorul și Doamna Iau parte la marele bal ce se dă în folosul Societății de binefacere „Elisabeta”; doamnele din societatea bucureșteană și chiar soțiile membrilor corpului diplomatic se înfățișează în portul național românesc, voind să-și arate simpatia pentru Doamna țării.

Ziarele străine vorbesc de înăltarea României la rangul de regat ca de urmarea firească a situației sale de astăzi, a întinderii și populației sale, precum și a puterii sale armate.

26 Martie (7 Aprilie). Ministrul plenipotențiar al Germaniei la București înmânează Domnitorului, în audiență solemnă, ordinul „Vulturul Negru”, împreună cu autograful următor: Berlin, 2 Aprilie 1880.

„Alteța Voastră Regală ați avut marea bucurare de a-mi conferi prin scrisoarea Voastră,

adusă de ministrul Brătianu, ordinul Vostru „Steaua României” cu spade. Această mărturie a prieteniei Voastre, rămasă întotdeauna aceeași, îmi este nespuse de prețioasă și Vă împărtășesc sincera mea mulțumire! Atrăgându-mi luarea aminte că ați adaos ordinului și spadele, mi-ați dat o scumpă dovadă că Vă amintiți de zilele mari, când providența a binecuvântat în mod vădit armele mele și a vroit să provoace prin ele însemnate evenimente. Totodată îmi aduc aminte de faptele victorioase ale armatei Voastre, cari mi-au pricinuit bucuria de-a Vă putea conferi atunci ordinul meu militar. Astăzi mă folosesc de prilejul atât de îmbucurător al recunoașterii Voastre ca Domnitor independent, ca să Vă confer înaltul meu ordin „Vulturul Negru”, al treilea în familia de Hohenzollern, a Voastră și a mea.

„Implorând dela Dumnezeu binecuvântarea sa asupra Voastră, a Principesei și a țării Voastre înfloritoare, rămân

„Al Alteței Voastre Regale devotat văr și amic
Wilhelm, Imp. Rex.”

10/22 Aprilie. Domnitorul scrie tatălui Său: „În ziua mea de naștere, vroind să scăpăm de recepțiuni și ovațiuni, am făcut o excursiune la Sinaia, unde ajunserăm cu trenul în trei ceasuri. Timpul era minunat și la munte tot atât de cald ca pe câmpie. Păcat că avem o secetă așa de îngrozitoare, că nu poți zări pe arături un singur fir verde; toată lumea e cuprinsă de cea mai mare grijă și dacă nu va ploua cât de cu-

rând, e pierdută recolta din anul acesta! — Seara pe la nouă ne-am înapoiat la București, unde am fost surprinși de-o manifestațiune pe cât de măreață, pe atât de călduroasă. În gară se adunaseră clerul înalt, miniștri, municipalitatea, un mare număr de senatori și deputați, în frunte cu cei doi președinți, toți ofițerii de stat major, autoritățile în mare tinută și mii de oameni, dorind cu toții să mă felicite. Stradele până la palat erau împodobite cu steaguri, casele splendid iluminate, un mare conduct cu torțe ne însoția și de pretutindenea erau aclamați! Aceste mărturii de iubire și recunoștință m'au mișcat mult. Țara întregă a luat parte la ele; șaptesute de telegrame îmi aduseră urări din toate orașele și comunele și din partea unui mare număr de particulari.”

10/22 Mai. Se pare că vremea nu vrea să fie prielnică măreței serbări, plănuită pentru comemorarea aniversării a cincisprezece dela suirea pe tron a Domnitorului: o ploaie străjnică face cu neputință defilarea trupelor. — Domnitorul dă următorul ordin de zi către armată:

„Ofițeri, subofițeri, caporali și soldați,

„Ziua de 10 Mai este îndoită scumpă inimii Mele: în această zi am intrat ca Domn în Capitala României, și tot la zece Mai țara a devenit neatarnătoare, grație eroismului vostru.

„Pe cât a fost însă de mare gloria care a încununat silințele roaste, pe atât este de grea misiunea de a păstra neatins sacrul depozit pus

nuturile locuite de naționalități. Congregația a votat apoi încredere față de politica guvernului, privitoare la Români, cu un vot majoritar.

O clarificare.

— Conte Apponyi, „Românul” și V. Goldiș. —

Arad, 10 Martie.

In discursul său, rostit Vinerea trecută înaintea camerei ungare asupra chestiei române, contele Albert Apponyi s'a ocupat, între altele, nu numai de profesiile mele politice, ci și de „Românul”, voind să pună în cârca partidului național român scrisul meu și ținuta politică a acestui ziar.

Pentru de a atribui o gravitate cât mai mare acuzăției, ce-i face, referindu-se la mine, comitetului și partidului național, contele Albert Apponyi se îndură a mă numi „unul dintre cei mai capabili și cei mai instruiți conducători ai partidului naționalist român”, iar apoi reproduce din cartea mea scrisă în ungurește despre chestia națională următoarele:

„Eu vreau ca în Ungaria Români să sporească, să se îmbogățească, să se cultive, să aibă școli, academii, teatru, universitate, bănci, tot soiul de asocieri, fabrici, agricultori culti și mulțumiți, o clasă burgheză și inteligentă puternică, cât pot toate acestea le promovez. Dacă în statul ungar toate acestea sunt posibile, dacă față de Români statul ungar toate acestea le admite și oferă în scopul acesta ajutorul său în măsură egală față de toate popoarele sale, maghiar ori nemaghiar, atunci eu iubesc statul ungar, îmi jertesc și viața pentru el. Dacă ideea statului național maghiar admite aceasta, atunci eu sunt aderentul acestei idei. Dar dacă statul maghiar nu voiește toate acestea, dacă statul maghiar nu-mi dă cultură națională, atunci minte acel Român, care spune că dânsul este aderentul sincer al statului maghiar”. (Mișcare în stânga și în stânga extremă).

Contele Apponyi continuă acum dela sine:

„Dacă facem o mică Românie în Ungaria, atunci el, V. Goldiș, fostul nostru coleg-deputat, este aderentul acestui pui de stat român, care se înființează în cadrele statului maghiar, altfel nu”.

„Onorată cameră!” — adaugă nobilul conte, — „se poate oare ajunge vre-odată la înțelegere cu asemenea punct de vedere?”

In fața acestor apostrofări ale dlui conte Albert Apponyi am datoria a declara, că pentru scrisul meu numai eu pot fi făcut responsabil și declar că primesc întreagă această răspundere. Profesez și acum credința, că Români numai atunci vor putea

iubi cu toată sinceritatea statul maghiar, dacă acest stat le va da toate condițiile de viață și prosperitate națională. Iubire cu deasila nu se poate. Atâta am scris. Dacă asta e trădare de patrie, eu port toate consecvențele.

Contele A. Apponyi a reprodus un pasaj și din articolul „Et nunc?...” apărut în Nr. 38 al „Românului” și anume părțile următoare: „La baza acțiunii noastre politice stă neschimbat postulatul cuprins deja în programul din 1848 ca cerință cardinală a poporului român: recunoașterea și egala îndreptățire a neamului românesc ca națiune. — Este o ficțiune lipsită de ori ce bază reală ideea națiunii unitare ungurești, ai cărei membri cer să fim și noi Români. Ficțiunea născută din străduința nebună de a face din poporul mic și neînsemnat al Ungurilor un neam mare — și din Ungaria poliglota un stat unitar unguresc”.

Aci apoi d. contele Albert Apponyi citează mai departe, ca și cum ar cita din „Românul” fraza următoare: „Nu peste mult timp se va vorbi despre națiunea maghiară unitară și despre statul maghiar ca despre o construcțiune fantastică”.

De fapt însă pasajul referitor în „Românul” sună astfel: „Nu peste mult timp se va vorbi despre construcțiunea fantastică a națiunii unitare ungurești și despre ideea statului unitar unguresc cum vorbeste azi ori ce scrutător al trecutului — nesocotind pe savanții profesori unguri — despre ficțiunea făurită de Verböczy pentru întărirea și menținerea feudalismului: despre „doctrina sîntei coroane”.

Nu vreau să discut aci adevărurile exprimate în articolul din chestie. Nici nu voi face obiecțiuni dlui contele Apponyi pentru pervertirea oarecare a unei părți din acel articol. Se întâmplă însă nu acum pentru întâia dată, că cele scrise în „Românul” se atribuie pe de-a 'ntregul partidului și comitetului național și asta îmi impune datoria a da unele lămuriri.

„Românul”, este adevărat, a fost înființat prin comitetul național. Nu este însă „Românul” monitorul oficial al comitetului ori al partidului național, ci el este cel mai de frunte organ de propagandă al aspirațiilor neamului românesc. El susține neștirbit programul partidului național, solidaritatea națională și autoritatea conducătorilor politici ai națiunii noastre, dar chiar dela înființarea sa răspunderea morală pentru partea sa politică și pentru propaganda ce o face în interesul aspirațiilor noastre naționale, s'a dat exclusiv celui la vale iscălit. Eu am primit și primesc întreagă această răspundere și țin să se știe că nimeni nu are dreptul să făurească cap de acuzățiune în sarcina comitetului ori partidului național român pentru ceea ce se scrie în „Românul”.

Vasile Goldiș.

Români din Paris.

O ședință interesantă a societății „Vasile Alecsandri”.

Paris, 7 Februarie.

Intr'o corespondență, ce am avut onoarea și plăcerea să V'o adresez acum câteva săptămâni, îmi permisesem să fac cetitorilor acestui ziar o descriere a activității societății culturale și studențești „Vasile Alecsandri” din Paris. Am promis că voi ține în curent valorosul d-voastre ziar cu momentele mai însemnate ale activității acestei asociațiuni cu scopuri naționale.

Eri, Vineri, 6 Martie, la orele 9 seara societatea a ținut, în saloanele „Voltaire” de lângă teatrul Odéon o ședință foarte interesantă. S'a discutat politica internă a României, reformele sociale necesare în țară, și alte chestiuni de interes public.

Ședința a fost prezidată de d. profesor V. V. Haneș. Chiar la începutul ședinței colaboratorul ziarului d-voastre d. Mirocea R. Șirianu a prezentat studențime române din Paris un oaspe dăstins: pe d. colonel Silviu de Herbay, fruntaș al vieții transilvănene, care a fost primit cu simpatie de tinerime. După ce s'au făcut prezentările d. Haneș, printr'o alocuțiune călduroasă, salută în numele societății pe d. colonel de Herbay, relevând meritele d-sale în mișcarea națională din Transilvania și în deosebi în mișcarea sportivă a tinerimei universitare tran-

silvănene, și urând dlui colonel bun venit în statul coloniei române din Paris. I se fac dlui Herbay călduroase ovațiuni.

Trecându-se în ordinea de zi (politica internă a României) vorbește d. C. Simian, avocat care încearcă să arate că șefii politici din țară și întreaga clasă conducătoare „putregaiu de corupție” nu și-au făcut datoria către țară. Afirmățiunea d-sale au provocat vii protestări mai ales când a criticat cu asprime pe d. C. Sârșește cerând drepturi pentru țărâime.

Ia apoi cuvântul d. Petru T. Demetrescu-Galuți, avocat și publicist, secretarul general al „Biroului român de informațiuni politice”, care printr'un discurs profund documentat lăurește chestiunile de politică internă a României. D. Demetrescu, începe prin a arăta erorile în cuvântarea antevorbitorului său. Face un istoric profund de prefaceri sociale care a început după 1859, anul unirii, și în care domniarul Cuza și marele său colaborator Kogălniceanu, au avut rolul preponderant. D. Demetrescu, întemeiat pe fapte istorice, arată că cari au dat pământ țăranilor a fost Cuza-Velieș și Kogălniceanu, prin decret iar nu prin lege iar nu „boerimea”, cum a afirmat d. Simian. Cea mai bună dovadă că boerii nu erau săi făcuți de măsurile prea liberale ale prințului Cuza este că l-au detronat. (Aplauze.)

Oratorul examinează apoi, punct cu punct, toate problemele vitale interne ale României. Vorbește de prefacerea de drept public și socială dela 1864, când țărâimea (clăcași, țărârați) a fost împroprietărită. Trece apoi la studierea sistemului electoral, arătând cum a fost creat sistemul celor 3 colegii.

Analizând situațiunea actuală d. Demetrescu spune că țara va progresa dacă vom ridica țărâimea, talpa țării. Cei cari conduc destinele țării trebuie să recunoască fără ezitare că au trecut, la mobilizare, țărânul român a fost scutim! Trebuie să răsplătim, exclamă oratorul vitejia și amorul de patrie al țărâimei, trebuie să fim recunoscători iar nu ingrati! Ce trebuie să dăm țăranilor? Întâi de toate: pământ! — țăranul român iubește cu sfințenie pământul, glia strămoșească. Când a plecat la războiu — l-a sărutat... D. Demetrescu se declară în consecință partizanul exproprierei, dar cu o justă și prealabilă despăgubire și numai acolo unde este sinceră nevoie. De altfel însă spune că trebuie să se respecte dreptul de proprietate, legalitatea.

Odată cu pământul să dăm țăranilor și cultură, să-l scoatem din întuneric. Orice am face pentru țaran este în van, dacă nu îi dăm lumina instrucției, ca să se poată servi cu folos de drepturile politice pe cari le va ști singur cuvenit când va fi bună stare și cult! Atunci Români va fi pe baze solide, va fi mare, va fi glorioasă!

Admirabilul discurs al dlui P. T. Demetrescu a produs un mare entuziasm. Oratorul este călduros felicitat. Mai vorbesc apoi, pe scurt, dl. Cesar Spineanu și Rădulescu-Istrița.

La sfârșit ia cuvântul d. colonel Silviu de Herbay, care rostește o inimoasă cuvântare ascultată cu mult interes de studențime. D. de Herbay mulțamește întâi pentru primirea călduroasă ce i s'a făcut. Face apel la studențime să meargă tot înainte pe calea datoriei și a patriotismului. Arată importanța sportului în viața națiunilor și și exprimă dorința ca și tinerimea din țară să îmbrățișeze cu și mai multă ardoare cultivarea fizicului, care dă curaj și încredere în viața de toate zilele și în lupta pentru idealul național (Aplauze). D. de Herbay spune că trebuie să facem din sport și din cant și oratorie mijloace de propagandă și de luptă națională. La 1916 se va serba jubileul de 50 de ani al glorioasei domnii a regelui Carol I. Propune cu această ocaziune ținerea unei olimpiade naționale române, la care să ia parte societățile sportive române de pretutindeni. Conștiința forțelor fizice ce le vom vedea desfășurate ne va da încredere în viitorul națiunii noastre și în victoria finală a idealului românesc.

Termină sfătuind pe tinerii numeroși cari studiază în metropola lumii, Parisul, să nu se lase seduși de plăcerile trecătoare lumesti, și să nu uite că sunt Români și au o datorie sfântă către națiune și către societatea românească.

de acum înainte sub scutul patriotismului nostru.

„Sunt sigur că veți fi totdeauna pătrunși de înalta voastră menire și că România va găsi pururea cea mai puternică cheazăie în devotamentul și îndeplinirea datoriei voastre. Să trăiască România! Să trăiască armata română!”

După Te-Deumul dela Metropolie sunt primiți la Palat ministrii și pe urmă delegații tuturor județelor și comunelor din țară; indeosebi printre delegațiunile țărănești se văd figuri bărbătești viguroase și în acelaș timp svelte, pe cari portul național le îmbracă de minune; delegații dobrogeni s'an înfățișat și dânsii în portul lor strămoșesc; unii purtând fesul ce înseamnă că aparțin islamului; cei mai mulți sunt Tătari oacheși. De ieri încă, străzile capitalei sunt pline de străinii aceștia, cari cutreeră orașul în cete, oprindu-se grămadă în fața prăvăliilor și admirând minunile de prin vitrine.

Primirea delegațiunilor se face în sala Tronului; Domnitorul și Doamna așteaptă pe delegați în scaunele Lor. Priveliștea ce se înfățișează astăzi Perechei Domnitoare este fermecătoare, deosebindu-se cu totul de simplitatea obișnuitelor recepțiuni oficiale, cu negrele fracuri ale funcționarilor și cu strălucitele uniforme ale diplomaților și ofițerilor; în mijlocul delegațiunilor, adunate în jurul Tronului, stăpânește vioiciunea culorilor de tot felul și în acelaș timp liniștita demnitate, înăscută cuvință a Orientului — o priveliște frumoasă, neaș românească, vrednică de penelul unui pictor!

(Va urma)

Soția unui Român nu trebuie să fie decât o româncă!

Frumoasa cuvântare a dlui de Herbay a fost primită cu aplauze prelungite. Se toastează în sănătatea d-sale. Mai vorbesc apoi dnii Eugen Goga, pentru realizarea idealului național, și Cesar Spineanu. Apoi ședința se ridică în mijlocul unui entuziasm general.

Observator.

Din Maramureș.

— Un moment istoric. —

Vișeu, 6 Martie.

Am așteptat de zile deja să apară un raport mai detaliat despre evenimentele mai recente de pe la noi. Nu știu anume, e oare indolența, neglijența sau — Doamne feri — altceva, de până azi nu s'a raportat obștei nimic din frământările noastre.

De astă dată pot raporta cu sufletul pătruns de un fel de duioșie a însuflețirii, care mă stăpânește de câte ori văd o manifestare românească pe aceste țărmuri, aproape uitate de masa mare românească. Căci a fost părăjinit ogorul național al maramurășenilor. Părăjinit încât de multe ori mă cuprindea jalea văzând soarta urmașilor lui Dragoș vodă. N'a rămas din gloria de odinioară nimic, doar făloșenia absurdă atavistică de — nobilime, pe care nu o poate încă spălăci civilizația secolului al XX-lea.

Fiind bagseama popor de munte, izolat la marginea țării, e din firea lui mai greoi, mai greu de urnit din loc. La oamenii aceștia daj apoi și de un paradox de sentimente. Pe când e mândru de „nemesig”-ul lui, e aproape scârbos de slugarnic față de străini.

De doi ani au insinuat intelectualii din Sighetul-Marmatei constituirea despărțământului „Asociațiunii” Sighet-Șugatag. De doi ani i-a ținut legați la mâni nevoind prefectul poliției să ia la cunoștință cererea legală și să concedie constituirea. În fine după mai multe insistențe, s'a resgândit d. Ibrăny — probabil nu de capul lui — și cerând o mică formalitate în subscrierea rugării, cojamite garanță — a rezolvat chestia în 24 ore.

Cu prilejul adunării generale a băncii „Maramurășana”, fiind adunați mai mulți Români în Sighet — aceeași zi s'a ținut adunarea de constituire a despărțământului Sighet-Șugatag. Adunarea a fost prezidată ad hoc de d. Ion Mihali. După formalitățile introducerii, s'a proclamat de director a-giul avocat și bun român d. Dr. Vasile Kindriș, dela care așteptăm rezultate frumoase, cunoscându-l ca un aprig și neobosit luptător pe calea spinoasă a manifestărilor noastre naționale.

Scara a fost o cină comună, urmată de dans. Animația curat românească ne-a înălțat sufletele.

Dansul s'a început cu hora, Dea Dumnezeu, ca hora aceea să simbolizeze unirea sentimentelor, idealelor și credinței. Nici când n'a mai fost o atât de succesă, atât de cercetată serată românească în Sighet. Să fie într'un ceas bun! Cu alte ocazii să ne întâlnim toți, să nu ne învăluim în rezerva condamnabilă față de ce e românesc. E timpul să ni se umplă odată inima de mândrie demnă sovină, ca punând umăr la umăr să ridicăm prestigial și demnitatea noastră în fața liftelor de cari suntem impresurați și în fața cărora am valorat numai ca cantitate, alcătuitoare de stat...

A fost un moment istoric în viața culturală-națională a maramurășenilor constituirea despărțământului Sighet-Șugatag. Căci numai cei inițiați știu ce înseamnă a te manifesta în Maramurăș și a-ti pune o piatră la fundamentul sentimentului de rasă.

Constituirea despărțământului e încă numai o piatră în fundament. Urmează de acum să constituim, să ridicăm zidul puternic, de care să se sfărme toate încercările și toate unelirile vrăjmașilor.

Vorbesc per noi, deși o seamă, cari am luat parte la constituire în Sighet aparținem despărțământului Vișeu-Iza. Avem și noi nenumărate nevoi și greutăți, de cari izbindu-te uneori ești aproape să-ți pierzi tăria puterilor. Repet însă per noi, căci avem datoria să lucrăm mână în mână cu deplină asociație în gândiri și voință. Avem o țintă, un ideal comun, în muncă comună și în bună înțelegere e mai ușoară izbândă.

Avem dreptul să cerem dela unii factori ai noștri, să mai slăbească cu atenția străinii, să nu-și neglijeze datorințele față de neam. Avem datorințe naționale primordiale și din anumite poziții se impune sine qua non să fii înainte mergător.

Fiind vorba de chestii din Sighet, nu pot între-lăsa să nu aduc tributul de recunoștință și dlui Dr. George Birlea, care împreună cu d. Dr. Vasile Kindriș sunt sufletul întrunirilor românești.

Margareta Mester.

Cei doi moți.

Panciova, 4 Martie.

Munții noștri aur poartă
Noi cerșim din poartă'n poartă.

În lungul și latul acestei țări pribegesc moții Iancului, ca să câștige o bucată de pâine pentru ei și familiile lor. Astfel, nenorocita lor soarte, îi aduce și în partea sudică a Banatului. Aici însă locuiesc și alte neamuri, Unguri, Nemți și Sârbi, iar bieții moți nu știu vorbi nici ungurește, nici nemțește, nici sârbește, ceea ce și mai mult le îngreunează nefavorabila lor situație. Două cuvinte din limba sârbească însă au învățat, — au trebuit să învețe.

Când îi văd aici, în acest oraș — locuit de atâtea neamuri străine neamului lor — umblând dintr'o uliță în alta, triști, abătuți, gânditori, cu fața trasă, pe care sunt brăzdate urmele unor suferinți și dureri păgâne, tot așa și urmele celei mai negre mizerii — și îi aud strigând, cu voce înăbușită, în limba sârbească — limbă lor atât de străină și necunoscută — „Diregeți buți”, par'că aceste cuvinte, în realitate au altă semnificație, au înțeles cu mult mai dureros:

Munții noștri aur poartă
Noi cerșim din poartă'n poartă...

Acești moți pribegi sunt oameni cinstiți, ei la nime nu fac vre-un rău, numai neagra mizerie îi silește ca să își părăsească munții lor, nevestele și copilașii.

Și, Doamne, în ce împrejurări câștigă ei o bucată de pâine! De câte nedreptăți, de câte umiliri, de câte injosiri revoltătoare trebuie să aibă parte!

Zilele trecute, doi moți, amândoi între anii 25—30 se opresc la mine în curte. Unul dintre ei strigă în limba sârbească: „Diregeți buți”.

Când au aflat că nu sunt străin, pe față li s'a întipărit un zimbet de bucurie.

„Sfioși au cerut o bucată de pâine. Apoi triști, gânditori, au pornit. Dar abia au făcut vre-o câțiva pași și amândoi s'au oprit. Unul dintre ei a zis:

— Să nu fie cu supărare, dv. trebuie să aveți foi de ale noastre. Vă rugăm să ne dați vre-un număr din foaia românească dela Arad.

Această cerere a celor doi moți pribegi, m'a impresionat adânc. Acestor nepoți ai Iancului, cari, poate, tot atât de lipsiți se reintorc la săracele lor vetre, cum au plecat de acolo, nu le lipsește numai pâinea ci și — slova românească. Ei cetesc foi românești acasă. Din sărăcia lor jertesc pentru foile noastre.

Se poate o dovadă mai eclatantă a conștiinței naționale, a simțului național?

Voi, mucenici, adevărați mucenici ai bietului neam românesc, a-ți pribegit pe aici și prin comune românești, unde a-ți bătut la porțile țărănilor români, stăpâni de averi în valoare de 100—200 coroane. Sigur, că și dela acești țărani, ca dela niște frați de același sânge, a-ți cerut o bucată de pâine și — o foaie românească.

Pâine, pâine bună, albă, pâine necunoscută de copilașii voștri, vi s'a dat, foi românești însă nu, căci aici la noi foarte puțini țărani cetesc.

Și ce a-ți simțit voi atunci? Nu a-ți devenit mal triști, mai gânditori? Nu vi s'a strâns inima de durere,

când acești frați ai voștri, atât de bine situați, au zis — au zis fără de nici o remușcare, cu cea mai condamnabilă inconștientă:

— „Noi nu avem foi românești”.

Munții noștri aur poartă
Noi cerșim din poartă'n poartă.

Alex. Tinjaru.

Cronică Brăileană.

Artiștii dela Teatrul Național din București: „Marșul Nupțial” de H. Bataille, „Paiajenul” de A. de Herz; — Trupa Leonescu: „Domnul Sarpe” și „Sacrificiul”. — Al. B. Leonescu ne părăsește. — Alte știri.

Brăila, 23 Februarie 1914.

La 15 ert. artiștii teatrului Național din București, în frunte cu dnii Ar. Demetriad, Soreanu, d-șoarele A. Macri, Nely Santa etc. au reprezentat pe scena Teatrului Regal, piesa „Marșul Nupțial” de H. Bataille. A fost o seară rară, atât de rară și atât de frumoasă! Subiectul: Grăce de Plessans, părăsește familia sa și fugă cu Claude Morillot, profesorul ei de pian. El e un om simplu. Ajung la Paris. Mizerii, suferinți... E curtată de Roger Lechatelier, un bancher, la care e în serviciu Claude. Îi rezistă, dându-i lecția cuvenită... Dar, Roger, care se purtase atât de mizerabil cu ea până atunci, o învalue cu o dragoste curată, sinceră. Protecțoarea ei, Suzanne, fosta ei colegă de școală, e soția lui Roger. O luptă grozavă se petrece în sufletul Grăcei... Îi iubeste, pe Roger. Claude află... Mistica Grăce, în timp ce Claude cântă la pian, își sboară creierii...

D-șoara A. Macri ne-a redat tot sbuciumul sufletesc a biete Grăce. Cu mișcări simple, sincere, calde. Dl Demetriad ne-a dat și de data aceasta ocazia de a-i admira jocul natural. Respingător în primele acte, patetic în ultimele. Iar dl Soreanu, joacă fie comedie, fie dramă cu însușiri de mare artist. Ar trebui să scriem mult despre d-sa. Au făcut-o, însă, alții. Soreanu e fala primei noastre scene. D-șoara Nely Santa în rolul Suzanei cât se poate de bine. Ceilalți, au secondat demn de protagoniști, așa încât fiecare a plecat cu regretul că reprezentații ca acestea sunt atât de rare...

La 22 ert. s'a reprezentat în sala Teatrului Passacacqua, de către trupa domnului Victor Antonescu, piesa „Paiajenul” de d. Herz. Lumă multă... și nemulțumită... Poate că dl Antonescu își va da de acum silințele să nu-și strice reputația bună...

Artistul Al. B. Leonescu anunță o reprezentație — ultima — cu piesele „Domnul Sarpe” și „Sacrificiul”. Cu această ocazie Leonescu mulțamește publicului brăilean de concursul ce i l-a dat atâtea timp cât a jucat în Brăila, și își va lua rămas bun dela noi în seara reprezentației dela Teatrul Regal, în ziua de 1 Martie, fiindcă a fost angajat ca prim comic de către d. Carussy, întemeietorul unei noi companii de operete la București. Brăilenii — sunt sigur — vor ști să-și lase o amintire din cele mai frumoase lui Leonescu, acum la plecare. I se cuvine.

Dl Leonescu, mai anunță, că în aceeași seară se va juca și „Cursa” de dl Mora cu dl Carussy. — Cu atât mai frumos!

Eminenți societari ai Teatrului Național din București, dl Tony Bulandra și dna Lucia Sturdza-Bulandra, înconjurați de dnii Niculescu-Buzău, veselul Buzău, N. Bulandra, Gr. Măreulescu etc. Dnele Aura Mihăilescu, prea bine cunoscută și simpatizată de publicul nostru încă de când era în compania Bărcănescu. El Ghimbășeanu etc. vor reprezenta la 7 Martie „Safu” de A. Daudet și la 10 Martie „Magda” de Suderman. — Pot adăuga: 2 reprezentații așteptate cu mare nerăbdare, dat fiind simpatia de care se bucură acești eminenti artiști. — Vom reveni asupra acestor 2 reprezentații.

Ion Borvizeanu.

Instiințare!

Croitorie engleză și franceză p. femeii

Noszkay Károly, Arad

bulev. Andrassy nr. 21. No 1908 (Casa Reinhardt).

Nou salon de modă

Atelier de modă pentru femei și de confec țune

Scrisori din București.

Lucrările noului parlament. — Constituanta. —
Inmormântarea lui Anton Carp. — „Domnul
Notar”.

București, 8 Martie n.

Durata noului parlament român va fi scurtă, dar bogată în lucrări importante. Mâne se va propune din inițiativă parlamentară revizuirea constituției. Se vor stabili de ambele corpuri legiuitoare, articolele care urmează să fie revizuite. În câteva zile se va raporta, la cameră de către d. C. Stere, la senat de d. N. N. Săveanu. Propunerea se va citi și discuta apoi în câte două ședințe până la 1 Aprilie când probabil se va dizolva parlamentul.

În Martie, imediat după discuția Adresei la Mesaj care va fi prelungită și atârțată de conservatori, se vor trece legea organică a Dobrogei Noi, — bugetele cu sporuri — posibile față de starea financiară a statului care este excelentă, precum și legile în strânsă legătură cu bugetul.

— Raportori ai Mesajului sunt dnii C. Banu, la cameră și Al. Enacovici la senat. Discuția lui se va începe Marți la cameră și Vineri la senat.

Mesajul regal al cărui cuprins a produs o adâncă mulțămire, vorbind de înfăptuirea reformelor agrare (exproprierea) și politica (unificarea colegiilor de cameră) — opere cu caracter de armonie socială, — va provoca desigur foarte interesante și aprinse debateri. Asupra unui singur punct discuționează va fi mai scurtă: **intărirea armatei.**

Alegerile generale pentru Constituanta vor începe la finele lunii Aprilie și imediat după 10 Mai se crede că se vor lua în discuție articolele din constituție cari trebuiesc modificate. Se vor revizui articolele privitoare la proprietate și se vor indica articolele pentru întronarea noului regim electoral. Pe lângă aceste două mari chestiuni, se va înscrie în constituție principiul inamovibilității magistraturei și al libertății intrunirilor publice la sate. Se asigură că contrar unor svonuri tendențioase, libertatea presei nu va fi atinsă.

Constituanta își va termina misiunea probabil la finele lunii Iunie și va fi preschimbată în cameră ordinară care se va deschide ca de obicei în luna Noemvrie.

Azi au avut loc funeraliile lui Anton Carp, guvernatorul Băncii Naționale. A participat un public imens și numeroase persoane oficiale. S'au ținut și cuvântări.

D. I. G. Bibicescu, actual director la Banca Națională, a fost numit vice-guvernator al băncii. Circulă svonul că în urma unei remanieri ministeriale, d. Victor Antonescu, ministru de justiție, fost director al Băncii Naționale, va fi numit guvernator al acestei bănci, iar d. C. Banu va intra în minister.

Drama poetului Octavian Goga a cucerit întreg publicul bucureștean. Teatrul Național nu a mai avut de multă vreme săli atât de pline și mai ales atât de entuziaste ca acum cu prilejul reprezentării „Domnului Notar”. A început să vie lume și de prin provincie. Toată presa și publicul în unanimitate au constatat că drama dlui Goga e mult superioară dramelor românești originale din ultimele stagii, e chiar o capodoperă ce va rămâne, strălucind tot mai mult și având în același timp o înrăurire extraordinară de bună asupra spiritului de solidaritate națională a celor de aci.

„Domnul Notar” a apărut și în editura „Flacărei”, cu îngrijire tipărită și efină (1.25).

N. R. Ar.

Telegrame primite noaptea.

Interview cu Turkhan pașa.

Viena, 10 Martie. — Turkhan pașa, noul premier albanez, care a sosit aici ieri din Petersburg, a declarat unui colaborator al ziarului „Fremdenblatt”, că programul lui e să sprijinească pe noul domnitor, iar asupra constituirii noului cabinet nu poate da amănunte, până ce nu se va înțelege cu domnitorul. Are speranța că va putea forma un guvern model, deoarece Albania are mulți bărbați destoinici.

Repășirea lui Halmay din partidul guvernamental.

Budapesta, 10 Martie. — Deputatul Halmay Elemér, redactorul revistei „Kelet népe” a adresat azi o scrisoare presedintelui partidului guvernamental, contele Khuen-Héderváry, în care îi aduce la cunoștință că repășește din partid, deoarece nu poate aproba politica contelui Tisza, care politică e antidinastică și anti-monarhică.

Urcarea echivalentului.

Budapesta, 10 Martie. — În ministerul de finanțe se lucră pentru elaborarea unui proiect, prin care se va urca echivalentul, anual, cu 30 milioane. Elaborarea proiectului se va termina în curând și ministrul de finanțe îl va depune imediat pe biroul camerei.

Demisionarea guvernului italian.

Roma, 10 Martie. — Azi înainte de amiază la orele 10 a avut loc un consiliu de miniștri, în care guvernul a hotărât definitiv să-și dea dimisia, din cauza situației parlamentare. La orele 1 după amiază primul ministru Giolitti ducându-se la Quirina, s'a anunțat în audiență la rege, căruia i-a prezentat dimisia întregului cabinet.

Inarmarea Rusiei continuă.

Berlin 10 Martie. — Rusia continuă cu întărirea armatei sale. S'a aflat că ministrul de războiu al Rusiei a comandat din America 25 milioane bucăți de piei pentru tălpi de încălțăminte, iar dela o firmă daneză 40.000 bucăți de piei de vițel. Toate semnele arată că Rusia face pregătiri pentru un mare războiu apropiat.

Pericolul unui război nu e iminent.

Köln, 10 Martie. — „Kölnischer Zeitung” constată într'un articol inspirat dela locurile mai înalte, că atât guvernul german cât și cel rusesc stau departe de discuția ce se poartă în presa Rusiei și a Germaniei în jurul recirei relațiilor între aceste două mari puteri. Numitul ziar constată că faptul, că împăratul Wilhelm n'a renunțat la călătoria sa la Corfu, obișnuită în fiecare primăvară, dovedește indetel că situația internațională nu e atât de agravată, încât să fie iminent pericolul unui război.

Urmașul lui Giolitti.

Roma, 10 Martie. — Regele Emanuel I-a numit prim-ministru pe Giannino, însărcinându-l cu constituirea noului cabinet.

Condamnarea unui locotenent pentru spionaj.

Viena, 10 Martie. — Tribunalul militar de aici l-a condamnat azi pe locotenentul Iacob Artur dela regimentul 4 de husari la degradare și 17 ani și jumătate închisoare. Despre locotenentul condamnat s'a adevărit că a făcut spionaj pentru Rusia și a stat în relații cu atașatul militar rus dela ambasada rusească.

Cătărău în München.

München, 10 Martie. — Poliția de aici a aflat că Cătărău ar fi luat drumul din România spre München. Direcțiunea poliției a luat măsuri întinse pentru urmărirea lui.

INFORMAȚIUNI

Spre orientarea stimașilor noștri abonași.

Arad, 10 Martie 1914.

Administrația noastră, pentruca să prevină reclamațiile ce de obicei nasc din neînțelegere și din neorientarea st. noștri abonași, crede necesar, în baza experiențelor de până acum, să le atragă binevoitoarea atențiune asupra următoarelor:

Abonamentul la ziarul nostru e:

1. Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	28 cor.
pe 1/2 an	14 cor.
pe 1/4 an	7 cor.
pe 1 lună	2.40 cor.

2. Pentru România și statele balcanice (Sârbia, Bulgaria, Grecia, Muntenegru, Albania, Turcia) — Rusia (Basarabia), precum și celelalte țări, pe un an 40 franci.

3. Pentru America 8 dolari.

Expedierea ziarului începe numai după achitarea anticipat a abonamentului. De probă se trimite un singur număr.

Trimiterea banilor se poate efectua prin mandat postal, ori prin scrisoare recomandată cu indicarea valorii. Pentru a se evita eventuale reclamații, e bine să se alăture în scrisoare sau la mandatul postal, banda sub care se primește ziarul.

Trimiterea banilor în scrisoare recomandată e preferabilă în special pentru frații din America, pentruca la trimiterea banilor prin vreo bancă se întâmplă de multe ori că avizul sosește înaintea banilor ori viceversa și astfel nu știm numele espediatorului. Din aceste cauze, de multe ori întârzie espedierea ziarului pentru abonații noi, iar la reînnoirea abonamentului se produc multe incurături.

În caz de schimbare a adresei, rugăm pe st. abonași să binevoiască a ne înștiința de cu vreme. Totodată, îi rugăm, să ne trimită și banda sub care au primit mai în urmă ziarul și 20 fl. pentru tipărirea noiei adrese. În caz când v'um st. abonat își schimbă adresa pentru străinătate e rugat să trimită diferența de abonament pentru respectiva țară.

Abonamentele se primesc oricând.

Administrația „ROMÂNUL”.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță vreme schimbăcioasă, în unele locuri ploaie. Prognostic telegrafic: vânt trig. Temperatura la amiază a fost: 16.6 C.

Dela „Bureau roumain d'informations politiques”. Ni se comunică din Paris: Funcțiunea de secretar-general al „Biuroului român de informațiuni politice” a fost incredințată de direcțiunea biuroului dlui avocat și publicist din Galați d. Petru T. Demetrescu. Prin intrarea dsale în serviciul biuroului cauza națională a câștigat un luptător de recunoscută valoare.

Baronul Fejérváry bolnav. După cum ni se anunță din Viena, fostul ministru de honvezi și prim ministru al Ungariei, baronul Géza Fejérváry.

Dr. BALÁZS EMIL
institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA-centru Palatul Dauerbach.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen
Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză.
Metode electrice de vindecare. Massage electrică. Vindecarea
bolilor de beșică prin electricitate. Consultațiuni pentru opere
și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m.
Celor din provincii cărora se recere îngrijire mai îndelungată le
stă la dispoziție camere confortate anume. (Ba 927—60)

vary se află greu bolnav într'un sanator din Viena. Stărea lui e foarte critică. Medicii au reșutat să-l mai poată salva.

Artiștii români în străinătate. După cum se anunță din Zürich, ilustrul nostru violonist George Enescu a fost solicitat să-și dea concursul la un concert simfonic ce va avea loc acolo în ziua de 10 Martie e.

Reprezentarea teatrală dela legațiunea română din Viena. Vineri a avut loc la legațiunea română din Viena o reprezentare de teatru care a fost socotită drept una din serbările cele mai strălucite date în societatea vieneză iarna aceasta. Erau de față: ministrul Berchtold cu soția; marele maestru al Curței, principele Montommo cu soția; principele și principesa Trauttmansdorf, ambasadorii Avarna, Cirsy cu soția, Hussein Hikni, Bunsen cu soția, Penfield cu soția, dna Dumaine, marele șambelan, contele Lanckoronski, marele maestru al ceremoniilor, contele Choloniewski, contele Thun cu soția, contele Bellegarde cu soția, baroana Bienerth precum și numeroși membri ai înaltei aristocrații și ai corpului diplomatic.

Revărsarea Murășului. Ni se anunță din Murășorheiu: Pornindu-se sloii de ghiță între Reghinul săsesc și Murășorheiu, Murășul a revărsat în mai multe locuri. Sloii amenință cu prăbușire podurile. Primarul orașului Hofbauer a cerut urgent din Alba-Iulia soldați pioneri.

Arestarea unui spion. Din Kracovia se anunță, că acolo a fost arestat un student, despre care s'a dovedit că făcea spionaj pentru Rusia. Poliția deocamdată păstrează tăcere, în credința că va da de firul unei mari organizații de spionaj printre studenții universitari.

Spion condamnat la moarte. Ziarul „Asahi” din Tokio anunță, că explozia care a provocat scufundarea vasului de război Nisim, se datorește unui ofițer dela marină, despre care dovedindu-se că stă în serviciul Rusiei, a fost condamnat la moarte de tribunalul militar. Mica-doul nu l'a agrățiat, astfel în curând va fi împușcat.

Ziarist pedepsit pentru lesa majestate. Din Cașovia ni se scrie, că acolo a fost condamnat la 15 zile temniță de stat ziaristul Dr. Miksa Szepesi, pentru un articol intitulat „Regele vrea pace”, în care procurorul a văzut lesa majestate.

Din comuna Macea (com. Arad) ni se scrie: În comuna noastră s'a ales zilele trecute cu unanimitate un nou comitet parohial având ca președinte pe vrednicul țaran Ioan Șandor.

Intreagă comuna pune îndreptățite nădejdi în acest comitet care de bunăseamă va ști și va căuta să aranjeze repede agendele neglijate ale fruntașei noastre parohii.

În jurul atentatului din Dobrițin. Poliția din București a dat de urmele acelei femei, cu care Cătarău și-a redactat scrisoarea fatală, anunțând pe episcopul Miklössy despre trimiterea „cadoului”. Ea se numește Marietta Salomon, originară din Ardeal; în București a servit de model picturilor. Dându-se ordin de arestare asupra ei, a încercat să fugă trecând granița, dar în Brașov a fost prinsă de poliția maghiară. Probabil că va fi lăsată pe picior liber, deoarece se crede că a fost numai unealtă oarbă în mâna atentatorilor.

Spioni bulgari arestați în Serbia. Săptămâna trecută poliția a arestat pe un ceh care stă de mai mult timp în Belgrad și făcuse câteva spargerii. Ancheta a stabilit că avea mai mulți complici cari au fost arestați de asemenea. Unul dintre aceștia s'a sinucis ieri noapte.

S'a mai stabilit că ei făceau spionaj în favoarea Bulgariei.

Papa compozitor. Papa Piu X. a compus un

psalm liturgic pentru patru voci, consacrat Sf. Iosif, ale cărui versuri le-a dictat urmărind ritmul lui Veni-Creator. Execuția psalmului va avea loc la 19 Martie st. n., în capela privată a Vaticanului în prezența a 3 cardinali și a unui mic număr de prelați.

Abatele Perozzi a judecat muzica în modul cel mai favorabil.

Papa bolnav. Din Paris se anunță: „Eclair” anunță că ieri, după amiază, papa reîntorcându-se dela predică, a căzut leșinat și că s'ar fi îmbolnăvit grav. Medicii se arătau îngrijorați de starea lui.

Aflându-se despre aceasta la Roma, o mulțime înensă s'a adunat în fața vaticanului și nu s'a risipit decât după ce a fost asigurată că lucrul nu prezintă nici o gravitate.

Trei israeliți germani arestați la Paris. Din Roma se anunță: La Paris au fost arestați trei israeliți germani, bănuți să exerciteze spionaj în jurul organizării legiunei străine.

Legat patriotic. Se svonește în cercurile autorizate că regretatul Const. Grigoriu întemeietorul companiei lirice cu acelaș nume, între diferitele legate ce a lăsat, ar fi desemnat și una sută mii lei ministerului instrucțiunii pentru alcătuirea fondului necesar la înființarea operci române.

Isprăvile sufragetelor engleze. Din Londra se anunță: Doamna Silvia Pankhurst, președinta clubului sufragetelor pe când se ducea în tramvay la o întrunire a sufragetelor, a fost arestată. Când știrca aceasta a fost comunicată la întrunire femeile s'au înarmat cu ciomege și au încercat să meargă spre Downing Street, spre a protesta în contra arestării dnei Pankhurst. Sufragetele au fost respinse de poliție.

Mizeria la New-York. După ultima statistică, se află actualmente în New-York 300 mii de muncitori fără lucru, a căror mizerie este îngrozitoare.

În parlament se vor propune măsuri pentru a împiedeca creșterea numărului celor fără de lucru. Ieri noapte vre-o 1000 de lipsiți de lucru voiau să pătrundă într'o biserică, unde se oficia tocmai un serviciu religios, pentru a dormi acolo. Intre credincioși s'a iscat o mare panică. Poliția venind în ajutor a împrăștiat pe turburători.

Un om precaut. Un om plin de precauțiuni poate fi numit d. Rose de Barros, american și miliardar. El se află în cură într'un sanatoriu elvețian și nu se putea împăca cu ideea de a muri pe pământul străin. Astfel fiind își rezervă un vagon-salon în trenul de Paris și se urcă în el cu medicul său și cu patru infirmieri. Dar America e departe și trebuie mai multe zile ca s'ajungă până acolo. Dacă ar muri pe drum? Miliarul puse prin urmare să i se aducă în vagonul-salon un strălucit cosciug fabricat după măsura lui. Apoi ordonă doctorului să-i îmbalsameze cadavrul în caz de moarte, așa ca d. Rose de Barros să fie sigur că va sosi în America perfect conservat. El a trecut prin Paris cu sicriul său și s'a imbarcat la Boulogne pe un transatlantic german. Sosi-va în patriei cu sicriul său, sau în acest sicriu?...

O barcă inecată în Dunăre. Din Viena se anunță: Șlepul german „Deutschland” s'a ciocnit cu o barcă pe aproape de Fischamend. Barca a dispărut în valuri, iar cinci persoane, dintre unsprezece câte erau într'însa, s'au înecat.

Agitația printre Negrii din Transvaal. Din Johannesburg se anunță: Populația neagră e foarte agitată. S'a săvârșit mai multe atentate cu dinamită împotriva proprietarilor de mine albi.

Un proprietar de mine, căruia i s'a pus dina-

mită sub pat, a fost grav rănit. Atentatorul, un lucrător negru, a fost arestat.

O casă a fost distrusă de un cartuș de dinamită. Proprietarul și mai multe alte persoane, cari se aflau în casă, au fost grav răniți.

Ultime noutăți de librărie: „Departee...”, primul volum de poezii al dlui M. Săulescu; „Le-tepiseți”, dramă în 5 acte, în versuri, de M. Sorbul „Asquile”, primul volum de poezii al dlui Ion Al. George; „Povestea unei odăi”, un volum de schițe și nuvele de d. Caton Theodorian; „Ochiul Dracului”, un volum de schițe și nuvele de d. Chiru-Nanov.

Se anunță apariția unui nou volum de d. Al. Vlahuță „Dreptate!”, în care vor fi strânse ultimele bucăți ale autorului lui „Dan”.

Moartea șefului major rus. Din Roma se anunță: Admiralul principe Liwen, șeful statului major al armatei ruse, a murit subit în tren azi dimineață de o boală de inimă, când venea din Nissa.

Marele incendiu din Casablanca. Din Casablanca se scrie: Un groaznic incendiu a distrus în centrul orașului cinci prăvălii, pricinuind pagube considerabile. Banca de stat a putut fi salvată cu mare greutate.

Maimuța tânără și noul născut. Doctorul S. Lashley șeful laboratorului de psihologie dela universitatea John Hopkins din Baltimore, urmărește o serie de experiențe destinate a arăta de astădată în mod neîndoios, că omul descinde din maimuță.

Asupra acestui punct, o luptă interesantă s'a încins între el și profesorul Munk, care pretinde să arate din contra, că, între om și maimuță n'ar trebui să avem decât aparențe, de comunitate de origină.

Dr.-ul Lashley a făcut constatări interesante, comparând atitudinile într'u câteva instinctive ale unui copil nou născut și ale unei tinere maimuțe. El s'a oprit mai mult asupra observării mâinilor. Când se așează un nou născut pe spate, el ridică imediat brațele cât poate de sus și închide energie mâna, astfel, încât trebuie depusă o forță pentru a i-o deschide. Maimuța operează la fel.

Dr.-ul Lashley vede în această practică instinctivă, observată de către el în neenumărate rânduri, o manifestare foarte exactă a instinctului primitiv.

Maimuțele, în libertate, încă dela nașterea lor apucă ramurile în așa fel încât în caz de părăsire bruscă din partea mamei lor, să nu riște să cadă pe pământ. Pentru a se convinge mai bine experimentatorul n'a ezitat de a suspenda bebeul său și tânăra sa maimuță. Atitudinile luată erau foarte asemănătoare. Observând, parte cu parte, dezvoltarea celor două ființe el a putut să însemne numeroase asemănări, amândouă au știut în acelaș moment să se târască pe patru labe. Este de sigur aci o curioasă observațiune, nesatisfăcătoare, îmi pare mie, că noi suntem maimuțe perfecționate.

Cutia craniană a unei maimuțe este infinit foarte mică, pentru a conține un creier uman dar din contra cerebelul, centru al tuturor actelor reflexe, este tot atât de mare la maimuță ca și la om. Aci este explicația asemănării între cele două ființe viețuitoare. Maimuța poate să facă tot ceea ce putem face noi în mod spontan, fără raționament: ea este incapabilă de a reflecta și a gândi.

Lupta cu totul științifică instituită între cei doi savanți, este interesantă de urmări.

Tango. Părerile sunt, mă rog, împărțite. Unul cică Tango ruinează sănătatea, puterea, virilitatea, voința și tot ce e mai de seamă în om; altul este de părere că jocul acesta e armonios, îmbătător și estetic; unii vor să-l înmormânteze cât mai de grabă, alții îl adoră și îl răspândesc în cercuri tot mai largi. Cele mai noi filme de cinematograf au cel puțin un act în care se joacă tango; iar cele mai bune teatre de varietăți socotesc că numărul cel mai interesant din program e acest joc. Ziarele străine și chiar cele române îi cercetează origina, iau interviuuri

Instiințare.

Aduc la cunoștința on. public, că mi-am amplificat atelierul de croitorie cu un magazin de haine gata pentru băieți și copii și cu mantale de tranzițiune și mantale de gumă. — Prețuri fixe convenabile, serviciu prompt. — La dorință în provincie trimitem mustre.

HI 1879

Roagă binevoitorul sprijin

Hirsch Antal

croitor domnesc

ARAD, Andrassy-tér 22.

prin care se constată că este așa sau pe dincolo, publică ilustrații tot mai numeroase în această privință. Negustorii de cărți postale ilustrate și-au găsit un subiect nou și au început să tragă cartoane de toate culorile cu scene din tango, având bine înțeles perfida grijă ca liniile estetice ale picioarelor doamnelor să se deseneze cât mai bine și cât mai până sus posibil. Biserica l'a blestemat, cucoanele l'au strâns în brațe și nu vor să-i mai dea drumul.

x **In atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann** pentru stomac incetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u. (Mi 1621)**

x **Primul depozit român de plane și armoniuri, T. POPOVICI, Sibiu** (Nagyszeben) strada **Cisnădiei 7**, ofere onoratului public român plane, pianine și armoniuri din cele mai bune fabrici din străinate în toate execuțiile cu prețurile cele mai favorabile pe lângă împachetare (iadă) gratuită și transport franco. Plătire în rate mici. Cereți **catalogul** depositului.

x **Faci mare economie de bani!** dacă pregătești acasă din esență *rom, licher, cognac* și *rachiu*: Esență de rom 40 fileri; Esență de licher 50 fileri; Esență de cognac 40 fileri; Esență de rachiu 30 fileri. Instrucțiune pentru modul de întrebuintare gratis. 1 litru de *rom englez* veritabil cu sirop de ananas sau vanilia, cu o cutie de tea **numai 2 cor. 40 fileri.** — Prețurile romurilor cumpărate dela societatea funcționarilor per litru 3 și 5 cor. **Ceaiuri veritabile rusești și chineze** per decagram 8, 10, 12, 16 și 20 fileri, ori în pachete originale. **Prețuri speciale:** 1 litru cognac cor. 3.—; 1 litru rachiu de drojii cor. 2.40; 1 litru rachiu de prune cor. 3.—; 1 litru licher orice soi cor. 3.—; 1 litru spirt denaturat 96% cor. 2.60. Comandele poștale se expediază imediat. — De vânzare la **FEKETE MIHÁLY, drogheria la „Inger”, Marosvásárhely**, vis-à-vis de Transsylvania. — Șampanii și vinuri. Ciocolată. Prăjituri pentru ceai. (Fe 1523.)

x **Reticule elegante de mătasă p. femei, garnituri pentru călătorie, geamantane, punji, articlii de toaletă, asortiment foarte bogat și prețuri foarte ieftine la firma HEGEDŰS.** He 1891

Cronica socială.

Un concert românesc în Anina. Primim următoarele: Fiind soartea noastră, a Românilor lucrători angajați la societatea austro-ungară, din comuna Anina pusă în mâinile vrednicului preot Nicolae Câmpianu din Maidan, care prin conducerea sa înțeleaptă nu s'a îndestulit numai cu redeschimbarea noastră din amorteala de demult, ci culturalminte a știut să ne ridice la o treaptă atât de înaltă, încât azi să fim admirați de acei străini conlocutori cu noi, cari mai înainte nu numai că nu ne-au luat în seamă, ci chiar ne-au batjocurit și ignorat.

Acest vrednic preot luând în mâna sa păstorirea noastră, ne-a ridicat nu numai moralicește ci și materialicește prin înființarea unui fond bisericesc destul de însemnat.

Ca roadele ostenelelor sale să fie încoronate și ca noi Românii puțin la număr să fim ridicați și culturalminte înaintea străinilor în număr de zece ori mai mare ca noi, dânsul în conțelegere cu comitetul său parohial a aranjat în 15 (28) Februarie o reprezentațiune teatrală împreună cu un concert și jocurile naționale „Bătuta” și „Că-

lușerul” în favorul fondului bisericesc din Anina. La acest concert a debutat vestitul cor al reuniunii de cefire și cântări din Maidan.

Accastă reuniune a știut și aici între străini, prin cântările sale frumoase și prin diletanții săi destul de isteți să stoarcă nesfârșite aplauze ale oaspeților străini. Sala a fost ticsită de public străin, care ne-a admirat atât portul național, cât și jocurile frumoase. Bătuta și Călușerul a trebuit să se joace de două ori, fiindcă străinii încă nu văzuseră asemenea joc. Se zice că o asemenea producțiune nu s'a pomenit în această comună nici chiar la străini.

Noi nu putem da unui astfel de preot altele, decât ceea ce simțim pentru el, adică mulțumi- rile noastre cele mai calde.

BURSA DE CEREALE

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 10 Martie.

Grâu pe Aprilie	12.54
Grâu pe Maiu	12.48
Grâu pe Octomvrie	11.31
Secară pe Aprilie	9.43
Secară pe Octomvrie	8.70
Ovăs pe Aprilie	7.65
Ovăs pe Octomvrie	7.70
Porumb pe Maiu	6.77

Bibliografie.

A apărut:

Legea electorală. A apărut în tipografia arhidiecezană din Sibiu „Legea electorală”. (Articolul de lege XIV din 1913), tradusă de **Teodor V. Păcățian**. Prețul 1 cor. exemplarul. Fiind acum votat și proiectul de lege despre arondarea cercurilor electorale, în curând noua lege electorală va fi pusă în aplicare, și astfel încă în anul acesta listele electorale vor fi compuse pe baza noii legi electorale. E de datoria intelectualilor noștri, să cunoască bine această lege, pentru a-i putea exploata părțile bune în favorul poporului român, și pentru a se putea îngriji, ca deja la prima compunere a listelor electorale pe noile temeuri legale, din anul acesta, Românii cu drept de vot să fie toți trecuți în liste. Le recomandăm deci să-si procure legea, spre a o putea studia, ca la timpul său să știe apara interesele celor de sub a lor conducere. Legea se poate comanda dela d. **Teodor V. Păcățian**, Sibiu, (Nagyszeben).

„Noi” organul studentimei române Nr. 8—9 cu un sumar bogat și cu mai multă viață ca în trecut.

Apare de acum înainte sub îngrijirea unui comitet de redacție format din câțiva buni tineri universitari din Cluj, cari își vor da toată silita să ofere publicului o lectură cetibilă și vor dovedi că au dragoste și interes pentru întreprinderea lor.

Așteptăm nunerii viitori în speranța că vom putea spune mai multe vorbe bune, și am dori, — spre deosebire de atâtea altele — să apară nitel mai la termen. Redacția: str. Unió Nr. 13. Administrația str. Ferencz József Nr. 58 etaj I.

„**Noua Revistă Română**” are următorul cuprins: Noutăți: O nouă eră în raporturile noastre cu Austro-Ungaria. — Organizarea seminariilor pedagogice universitare. — Culturale: Dr. N. Leon, profesor la universitatea din Iași: Genius loci. — Cronica literară: Ion Trivale:

„Bisericiuța din răzoare” de G. Galaction. — Cronica teatrală: N. Davidescu: „Domnul Nostru” de Octavian Goga. — Cronica artistică: Tanon: Expozițiile Băncilă, Lukian, Dărăscu. — Viața studentească: Vasile V. Haneș: În apărarea societății studentești din Paris. Discuții: C. R.-Motru: Soisimele dlui Ion Găvănescu. — Semuări: Pentru doi panegiriști ai simbolismului român. În Spania. Literatură și gazetărie. Postscriptum la „Oamenii din ziua de azi”. — Revista revistelor: Democrația. România Viitoare. Revista Idealistă. Vremea Nouă. Săptămâna politică și culturală. Știința. — Memento.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

VINDEM

dela 25 l. în sus:

Rachiu excelent de prune, producție proprie de 18—28% cu 58—84 fileri litru.

Rachiu întors de prune, de 48—50% cu **Cor. 1.80** litru.

Rachiu întors de coarne 50% cu **Cor. 2—2.50** per litru.

Cine dorește un rachiu veritabil curat să se adreseze la societatea *românească*

„PRUNA”,

societate pe acții industrială și comercială în **Marosillye.**

(Pu 1932—3)

UN TÂNĂR ROMÂN,

de religiunea gr. ort. română, în etate de 26 ani, necăsătorit, și liber dela militie, cu atestate foarte bune, care pricepe bine atât la conducerea moșii, cât și la contabilitate, dorește a se aplica ca administrator, la oarecare moșie din România.

Informații se pot cere dela subscrisul:

TEODOR ȘIMON.

Magyarcsanád
(Csanád-megye)

Ungaria

(Mi 1925—6)

Nagy Jenő,

specialist pentru dinți artificeleși fără pod

CLUJ—KOLOZSVAR

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătiri în rate favorabile,

Ordinează ziua întreagă.

(97—)

O rugare modestă,

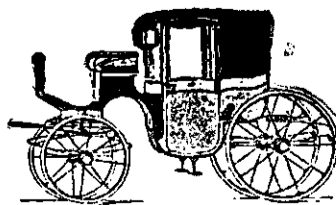
care nu vă costă nici o oboască dar Administrației noastre li poate fi de mare folos. — Administrația noastră roagă pe toți ceice târguiesc și comandă din articolele anunțate în foaia noastră, să amintească că firma a cetit-o în ziarul acesta.

Ka 12.

Telefon Nr. 467.

Kardos Gyula,

ca mai mare fabrică de trăsuri sudungară cu putere electrică **TEMESVÁR-GYÁRVÁROS,** Háromkirály-ut 14. sz. (Casa proprie).

Mare magazin de trăsuri noi și folosite.

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustrat și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate — Prețurent gratis și franco. — **Cară funebre,** felurite căruțe »landaner« cu prețuri moderate

Noutăți literare!

De vânzare la librăria „Concordia“ Arad
Strada Deák-Ferenc nr. 20.

O. Goga. **Domnul Notar.** Dramă în 3 acte din viața ardelenescă. Prețul Cor. 2 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Istoria statelor balcanice în epoca modernă.** Lecții ținute la universitatea din București. Cor. 3.50 + 30 fil porto

N. Iorga. **Pagini despre Basarabia de astăzi.** Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Corepondența lui Dimitrie Aman negustor în Craiova (1794—1834).** După originalele păstrate în „Muzeul Aman“ din Craiova (1913). Prețul Cor. 4 + 30 fileri porto.

N. Iorga. **Un biruitor: Radu-Vodă Șerban.** 50 fileri + 5 fileri porto.

N. Iorga. **Femeile în viața neamului nostru.** Cor. 2.50 + 20 fileri porto

N. Iorga. **Viața femeilor în trecutul românesc.** Poate fi întrebuințată și ca o carte de citire și studiu pentru școalele de fete. Cor. 1.75 + 10 fil. porto.

N. Iorga. **Scrisori domnești.** Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Trei lecții de istorie despre însemnătatea Românilor în istoria universală ținute pentru Principele Carol la deschiderea cursurilor de vară din Vălenii-de-Munte.** 75 fileri + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Note de drum Prin Germania, La Colonia, Spre Bruxelles, Prin Franța de Nord la Calais, Rânduri din Anglia, Oxford, Windsor, Paris, Versailles.** Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Tulburările bisericești și politicianismul.** O cuvântare și articole. 75 fileri + 10 fileri porto.

Virgil Arion. **Pagini din timpul răscoalelor țărănești.** Cu o prefață de N. Iorga. Prețul cor. 1.— + 10 fil. porto.

N. N. Beldiceanu. **Poezii.** Cor. 1.25 + 10 fil. porto.

M. I. Chirițescu. **Răsaduri. Nuvele.** Prețul Cor. 2.— + 20 fil. porto.

M. Lungianu. **Zile senine.** Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

M. Beza. **Pe drumuri. Din viața Aromânilor.** Cor. 2.— + 10 fil. porto.

A. Dumas-Tatăl. **Enric IV.** Bibl. Istorică „Flacăra“ Nr. 19. Prețul 80 fil. + 10 fil. porto.

Zotti Hodoș. **Masa ieftină.** Gătirea mâncărilor de dulce și de post. Rețete de bucate simple și bune. Cor. 1.20 + 10 fil. porto.

N. Zaharia. **Ce este fericirea?** Cor. 1.— + 10 fil. porto.

N. Zaharia. **Sentimente pasiuni.** Cor. 2.— de lux 2.50 + 10 fil. porto.

N. Zaharia. **Mihail Eminescu.** Viața și opera sa. Cor. 4.— + 20 fil. porto.

N. Iorga. **Studii și documente cu privire la istoria Românilor.** Vol. XXI. Documente interne. Miscelanea. Cor 10.— + 30 fil. porto, vol. XXIII. Acte străine din arhivele Galiciei, vechii prusii și a terilor de jos. Cor. 6.— + 30 fileri porto.

Ilustrate cu fotografiile Goga—Vlaicu. La cerere generală am editat din nou din aceste ilustrate, brom-braune. Bucata costă 20 fil., 100 bucăți Cor. 14.— franco.

Ilustrate nouă dela balul costumat. 1 serie 25 feluri colorate ori matt costă Cor. 4.— + porto. Bucata 20 fil. 100 bucăți egal sortate Cor. 14.— franco.

Noutăți din Bibl. Minervei a 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 142. Victor Rákosi. **Satul meu.**

Nr. 143—144. Camille Coquand. **Suferințele Vulturășului** vol. I—II (Fiul lui Napoleon).

Nr. 145. A. Conan Doyle. **Doctorul Negru.**

Nr. 146. I. Ciocârlan. **Fără noroc.** Schițe.

Nr. 147. C. Dem. **Oamenii zilei.** Schițe și observațiuni.

Nr. 148. I. Dragoslav. **Povești de Crăciun.** Ion Minulescu. De vorbă cu mine însu-mi. (Poezii). Cor. 3.— + 10 fil. porto.

P. Locusteanu. **Suntem nebuni.** Tipuri din timpul mobilizării și alte schițe umoristice. Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

A. de Herz. **Bunicul.** Comedie în 3 acte. Cor. 2.— + 10 fil. porto.

S. Mehedinti. **Poporul.** 1913 cu următorul cuprins: Poporul. — Conducătorii poporului. — Siguranța progresului. — Izvorul progresului. — Personalitatea. — Ierarhia personalităților. — Izvorul personalității. — Națiunea. — Temelia națiunii. Tăranul; temeul țaranului. — Pământul.

Poporul de jos în 1913. Poporul de sus în 1913. Incheere. Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

Darv. Cr. Voiculescu. **Insemnările unui biciclist dela corpul II cu prilejul campaniei în Bulgaria în anul 1913.** Prețul Cor. 1.— + 10 fil. porto.

Haralamb G. Lecca. **Dincolo din Dunăre 'n Balcani** 1.— + 10 fil. porto.

I. Irinescu. **Cândești.** Pe drumurile Cadri-laterului. Impresii și note cu o prefață de C. Banu. Fotografii de I. Voinescu. Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

Bătăturile,

scortocănta pielei, ar-ciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN“
1 sticlă 1 cor., francată
1 corcană 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la pregătitor: Dr. E. FLESCH, farmacie la „CORONĂ“ în Győr.

Beură excelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență.

Influințează producerea sângelui, întărind muschii și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari K 3.50
" " " mici K 2.—

Se capătă în toate apotecele. Depozitul principal la

GUIDO FABRITIUS

Fa 1047. apotecar în Sibiu.

Pruni bosnieci

„Regina Balcanilor“, — „Regina Bosniei“ și — „Aurul Dușan“.

ultol puternici, de doi-trei ani, încercați în Bosnia, varietățile cele mai nobile și cu poamele cele mai mari, oferă

Savo T. Kojdici

în Brčko (Bosnia).

Cunoscutul meu stabiliment de pruni și școala mea de pruni se găsește în cel mai splendid ținut cu pruniște din Bosnia. Premiat cu prima diplomă a guvernului țării bosniac-herțegovinean, precum și la expoziția din 1896 dela Budapesta, în 1898 la Viena cu medalia de argint, în 1900 la expoziția universală din Paris, în 1910 cu medalia de aur în Serajevo, și în 1912 în Brčko.

50 bucăți, ultol puternici, pe ales, de 3 ani cor. 50 ambalaj franco, gara Brčko (Bosnia)
Prune fine uscate în lăzi de câte 5 chlgr. cor. 6.— dela Brčko.

(Ko 1841—20)

Săptămâna de 100 fil.

în

BAZARUL

de concurență dela teatru

FACE SENZAȚIE!

Fiecare să se convingă depre articlii de mai jos:

Articlii de modă pentru femei:

1 buc. corsetă fin brodat, decorat cu datele	Cor. 1.90
3 buc. cârpe de lână pentru cap, își ține culoarea	Cor. 1.90
Cel mai modern reticul	Cor. 1.90

Articlii de modă p. bărbați:

6 perechi de manșete fine în culori sau albe	Cor. 1.90
1 per. bretele și 1 per. jaretiere fine	Cor. 1.90

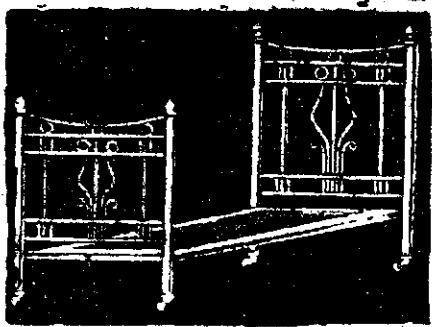
Diferite:

2 buc. perine pentru canapea cu îmbrăcăminte cu desen	Cor. 1.90
1 buc. millien, 1 buc. servetă pentru tasă și 1 buc. fugar pentru masă	Cor. 1.90
3 măsaie fine cari nu-și pierd culoarea	Cor. 1.90
6 servete pentru pahare	Cor. 1.90
1 cămașă brodată și cu panglici	Cor. 1.90
șort de clott negru cu foderă în 20 de feluri	Cor. 1.90
corturi de creton ce se spală cu foderă	Cor. 1.90
Jupon fin de clott cu 1 și 2 ajururi de flanel sau pantaloni în orice culoare	Cor. 1.90
Cârpă mare	Cor. 1.90
6 buc. ciorapi de iarnă și vară	Cor. 1.90
12 buc. batiste fine cu ajur	Cor. 1.90
3 apărătoare de corset cu broderie și panglică	Cor. 1.90
1 buc. cămașă de vânător pe din jos pantaloni	Cor. 1.90
Ploiere „szilk“	Cor. 1.90
Cârpe de mătăasă pentru cap	Cor. 1.90
2 sorturi late pentru casă în orice culoare	Cor. 1.90
Pantaloni albi de șifon ce se spală, cu panglică	Cor. 1.90
Șal de datelă cu broderie	Cor. 1.90
2 buc. ștergare fine	Cor. 1.90
Sorturi de clott sau de lister pentru fete dela 5—8 ani	Cor. 1.90
12 per. socni croșetat	Cor. 1.90
12 gulere în orice fason	Cor. 1.90
Cele mai moderne pălării pentru orice culoare și fason	Cor. 1.90
4 cravate fine de mătăasă	Cor. 1.90
Ka 1816.	

Mobile de aramă, de nichel și de fier, în orice mărime, pentru dormitoare, sanatorii și oteluri, prospecte speciale, pe lângă condițiuni favorabile de plătire se pot procura la

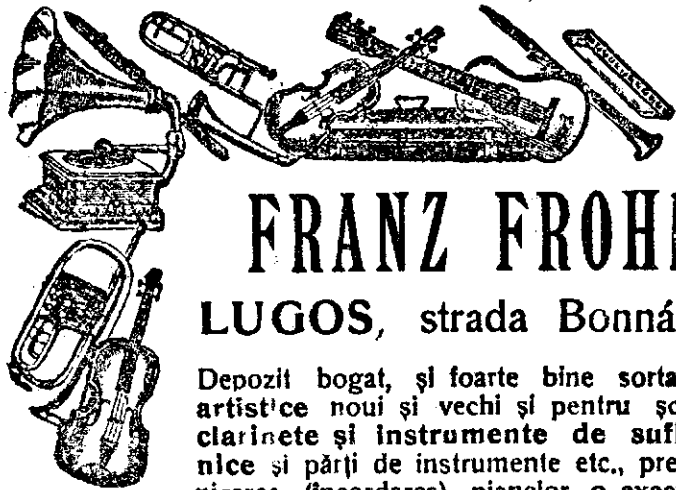
Czell és Frank, Brașov (Brassó)

(Ce 260)

fabrică de mobile de aramă și fier și de bănci de școală brev.

Str. Kolostor.
Catalog de prețuri ilustrat gratis.

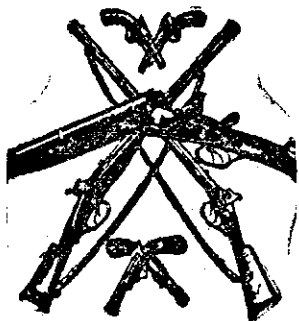
Prima fabrică de instrumente muzicale a lui

FRANZ FROHMAN

LUGOS, strada Bonnáz nr. 10.

Depozit bogat, și foarte bine sortat de violini artistice noi și vechi și pentru școală, citeră, clarinete și instrumente de suflat, harmonice și părți de instrumente etc., precum și armonizarea (incordarea) pianelor o execută excelent.

Gramofoane, plăci, asortiment bogat. — Corzi (strune) din străinătate cu ton curat pe lângă garanță. — Reparaturile se execută conștiințios și artistic. (F 1316)

Atelier tehnic pentru reparat și atelier propriu p. nichelat cu putere electrică.

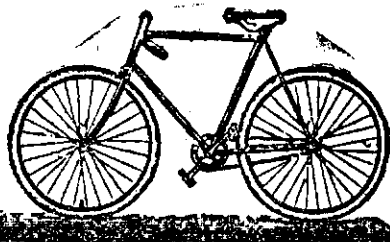
Pollinger Mihály

mecanic Po 1123

Timișoara-Fabrică, Széna-tér 8.

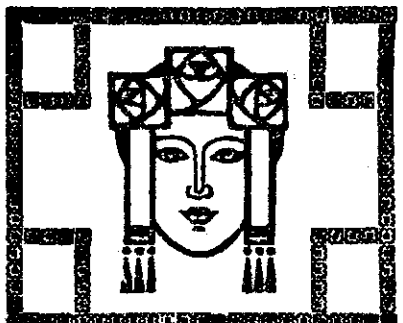
Reparator specialist pentru tot felul de mașini de cusut, biciclete, arme, revolvere și gramofoane. — Cele mai complicate reparaturi se execută în mod artistic, cu prețuri moderate.

Serviciu prompt. :: Garanță.

FISCHER BÉLA,

fotograf,
FĂGĂRAȘ — (FOGARAS),
piața cetății.

Pregătește fotografiile cele mai moderne, măriți de fotografii familiare, grupuri și tablouri după orice fotografie veche, cu prețurile cele mai ieftine. Execut cărți poștale cu fotografii, fotografii pe porțelan pe pietrii monumentale, după orice fotografii. FI 1045

— Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios. —

TELEFON 387.

TELEFON 387

BRAUN N. ANTAL

ARAD, Boros Béni-tér 7. (Casa proprie)

Recomandă depozitul său bogat asortat cu
văpseli și material pentru zidit

în atenția domnilor cari voesc să zidească. Atrage atenția mai deoarte asupra varului de prima calitate, cement, țiglă, țevi de beton, praf de piatră, împletituri de trestie, table de cement pentru pavaj. — Productele fabricii sale de ghips din Baia de Criș le ține acum în depozit desfăcându-le cu prețuri foarte ieftine. — Cere sprijinul On. public.

(Ba 1914-10)

Cu stimă: BRAUN N. ANTAL

Farmacia la »SFT. STEFAN«

JOSEF RASTÄDTER, farmacist

Vârșeț (Versec) Promenada Andrassy.

Recomandă p. t. publicului următoarele specialități medico-farmacentice:

Cremă de liliac (scumpie). Se poate întrebuița ziua și seara! Intrebuițarea ei dă pielei, obrazului și mânilor o fineță și o culoare albă fermecătoare. — 1 borcan 1 cor.

SĂPUN DE LILIAÇ foarte aromat 70 fileri, 3 bucăți 2 cor.

Pudră de liliac e cea mai bună și de tot inofensivă. Dă obrazului o prospețare întinerită și-l apără de influința stricăcioasă a vremii. — În depozit în culorile albă, roză și crem. Pudra de liliac e mai fină, delicată și mai mătăsoasă decât orice alta pudră!

Prețul unei cutii de aceasta pudră eminentă 120 cor.

PASTĂ PENTRU OBRAZ Dr. Lehmann, înlătură cu siguranță orice pată, pistruiele și toate necurătențiile pielei de pe obraz și mâni. Prețul unui borcan mic 60 fil., un borcan mare 1 cor.

POMADĂ DE TANACHININ, promovează creșterea părului și întărește rădăcina părului. — Un borcan 1 cor.

SPIRT PENTRU PĂR contra mătreței și a căderii părului 1 cor.

UNSOARE DE CASĂ ARNICA pentru orice rană. Vindecă excelent! Un indispensabil leac de casă.

Doze mici 70 fileri., doză mare 1 cor. 50 fileri.

UNSOARE PENTRU VÂNĂ DE AUR (Hemoroizi) 3 cor.
(Sute scrisori de recunoștință și mulțumită).

Afară de articolele înșirate mai țin în depozit în farmacia mea toate specialități e din țară și străinătate.

Săpunuri și parfumuri englezești și franțuzești.

Bandaje și articole chirurgicale din gumă în calitățile cele mai bune.

Expediare pe poștă cu rambursă zilnic.

(Ra 1094)

Léber Gyula

prima fabrică ardeleană de matrațe, de sârmă, de stofă, de sârmă pentru garduri și matrațe cu coardă.

Cluj (Kolozsvár)

Egyetem-utca 7 și Petőfi-utca nr. 13.

(Le 1788)

Oferă țesături de sârmă, garduri și porți de gală pentru grădini, păduri, vii, morminte etc. sârmă pentru garduri la curtea de galițe, matrațe de sârmă cu prețuri convenabile, deja dela 30 fil. în sus. Prețurent ilustrat cu provocare la ziarul acesta se trimite gratis și franco.

DROGHERIE.

Țin în depozit și comand tot felul de medicamente, specialități igienice, cosmetice instrumente medicale și optice din patrie străinătate, după prețurile din Capitală.

Bandaje, pasamente și instrumente pentru veterinari, etc. etc, dulapuri de bucătărie conform ordinului ministrului reg. de interne.

Articlii pentru casă și economie etc., unguente curative, cognacuri, rumuri engleze, etc. zahăr curativ și totfelul de articlii drogherie.

Gumă pentru îngrijirea copiilor, sticle pentru supt, *Soxleth, Nestlé, Kufeké, Thein-* etc., *Phosphatine*. — Instrumente auxiliare pentru moșit.

Unghiuri curative, minerale și cosmetice.

PARFUMURI.

PARFUMURI.

Royer et Gallet, Ch. Houbigat L. T. Piver, Marque d'Orsay etc.

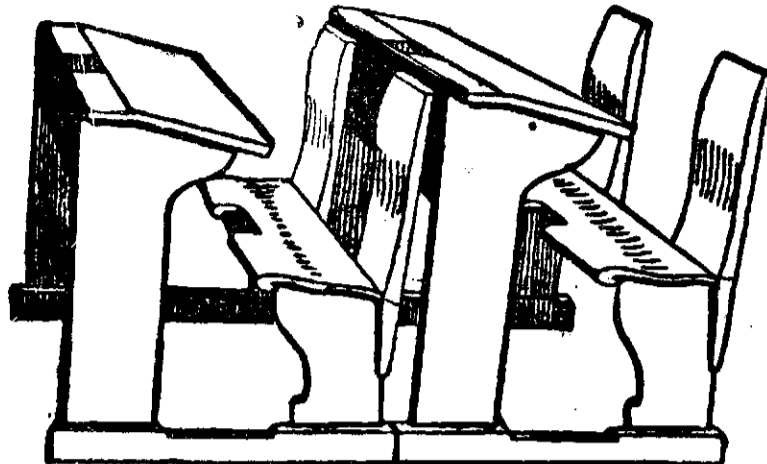
Gumă! Ape curative și minerale.

Rugând binevoitorul sprijin al on. pu-

terieria „La împăratul Romanilor”

BUCA-ALBĂ, (Fehértemplom) str. Târgului nr. 58.

CORNEL JUCU

mare stabiliment pentru aranjamente moderne de școale și biserici.

LUGOS, strada Hunyadi nr. 11 și str. Corvin 9.

Telefon 24.

Ja 702

Krisztián József és Fia

fabricanți de lumini de ceară, cel mai mare stabiliment pentru lumini de ceară pentru iluminarea corol. Magazin de obiecte de artă, ținute și alte necesari — pentru biserică.

PÉCS,

Szigetvári-utca nr. 3.

Telefon nr. 494.

Oferim on. d. preoți și curatori bisericăți excelente și renumitele noastre lumini din ceară curată de albine, executate sub îngrijirea noastră perso-

nală din cel mai excelent material. — Productele noastre sunt întrebuințate de către numeroase catedrale și vre-o 300 de biserici parohiale.

Prețuri moderate.

R. 1384

Prețuri moderate.

„MUREȘANUL”

Institut de credit și economii societate pe acții în MĂRIARADNA.

Convocare.

P.T. acționari ai institutului de credit și economii „MUREȘANUL” sunt convocati pe acții în Măriaradna, prin aceasta sunt poștiți la

la XVI-a adunare generală

se va ținea în localitățile din Măriaradna ale institutului „MUREȘANUL” Joi în 26 Martie a. c. la 10 ore a. m.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării generale; constatarea acționarilor prezenți și a acțiilor pe cari le reprezintă.
2. Alegerea alor 2 notari, 2 verificatori și 3 scrutinători.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere despre gestiunea 1913.
4. Aprobarea bilanțului, a contului Perdere & Profit și împărțirea dividendului curat.
5. Darea absoluturului pe seama direcțiunii și a comitetului de supraveghere.
6. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1914.
7. Alegerea alor 2 membrii în direcțiune.
8. Alegerea comitetului de supraveghere.
9. Eventuale propuneri conformate statutelor.

Directiunea.

„MUREȘANUL”

takarék- és hitelintézet részvénytársaság, MÁRIARADNA.

Meghívó.

A „MUREȘANUL” takarék- és hitelintézet Măriaradna, t. részvényesei ezennel meghivatnak a

XVI-ik rendes évi közgyűlésre,

mely f. évi március 26-án, csütörtökön délelőtt 10 órakor fog az intézet helyiségében megtartatni.

TÁRGYSOROZAT:

1. A közgyűlés megnyitása; a jelenlevő részvényesek és részvényeiknek megállapítása.
2. Két jegyző, 2 hitelesítő és 3 szavazatszedőtag választása.
3. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentése az 1913. évről.
4. A mérleg, veszteség és nyereség számlák jóváhagyása és a tiszta nyereség felosztása.
5. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása.
6. A jelenléti jegyek megállapítása 1914. évre.
7. Két igazgatósági tag választása.
8. A felügyelőbizottság megválasztása.
9. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság.

Jegyzet: A közgyűlésen szavazati joggal csak azon részvényesek bírnak, kik a közgyűlés előtt legalább 6 hónappal mint tulajdonosok vannak az intézet könyveibe bevezetve, és akik a közgyűlés megnyitásáig leteszik részvényeiket az intézet pénztárához, vagy a »Victoria« tak. és hit. intézet Aradon és »Albina« tak. és hitelintézethez Nagyszében, (Alapszabály 20 §-a).

La adunarea generală pot participa cu vot consultativ și deciziv numai acei acționari care sunt trecuți ca proprietari în registrul de acții cel puțin cu 6 luni înainte de deschiderea adunării generale și depun acțiunile la casa institutului „VICTORIA” în Arad și „ALBINA” în Sibiu (§, 20 din statute).

„MUREȘANUL”

institut de credit și economii societate pe acții în MĂRIARADNA.

Activa — Vagyon		Bilanț — Mérleg		Pasiva — Teher		
95	Cassa — Pénzkészlet	34749	80	24	Capital social — Részvénytőke	150000
18	Bon în Giro-Conto și la alte bănci — Követelések Giro-számlán O. M. bank ál és más int.-nél	5867	45	110	Fond de rezervă — Tartalékalap	81653 25
108				111	Fond de penziuni — Nyugdíjalap	22631 16
105	Escont: — Váltótárca:			88	Depuneri spre fructif. — Takarékbetétek 701233 50	
101	cambii de bancă — bankváltók 843531 67			102	in Cont-Curent — Be-étek	
	cambii cu acop. hip. — jelz. bizt. váltók 537616 —	1381147	67		folyószámlára 2996 62	704230 12
96	Imp. umuturi hipotecare — Jelzálog kölcsönök	11673	—	117	Reescont — Visszleszámitolt váltók	573489 14
90	Impr. pe oblig. cu caventi — Kötv. kölcsönök	7166	50		Dividendă neridicată — Felnemvett osztalék	182 —
103	Cont curent cu acop. — Folyószámla fedezettel	45809	98		Conturi creditoare — Hitelezők	10815 97
109	Impr. pe amanet — Előleg értékpapi okra	10215	—		Poziții tranzitoare: — Átmeneti tételek:	
36	Efecte — Értékpapi ok	39600	—	13	Dare nesolvită d. interesele, depune ilor — Be-	1946 90
40	Mobilier — Berendzés 4571 54	3100	—	31	nem fizetett betéti kamatadó	21323 32
	amortizare — leírás 1471 54				Interese trans. de escont — Átmeneti kamatok	12887 57
	Profit curat — Tisztanyereség					
	Imobili: — Ingatlanok:					
37	Edificiul institutului — In ézeti ház 17933 —	27133	—			
120	Realități — Egyéb ingatlanok 9200 —	4388	60			
97, 104, 118	Conturi debitoare — Adósok					
	Poziții tranzitoare: — Átmeneti tételek:					
42	Interese de reescont anticipate — Előre fizetett visszleszámitolási kamatok	5783	13			
43	Interese trans. restante — Hátralékos kamatok	2525	30			
		1579159	43			1579159 43

Debit — Tartozik

Perdere și Profit. — Veszteség és Nyereség

Credit — Követ

107	Interese — Kamatok:			79	Profit transpus — Áthozott nyereség	1500 —
	după Depuneri spre fructificare — Takarékbetétek után	38.521 08			Interese — Kamatok:	
113	după Depuneri în Cont-Curent — Folyószámlára elhelyezett betétek után	78 06	38599 14	92	dela cambii — leszámitolt váltók után	126.329 48
91	după Reescont — Visszleszámitolt váltók után		53671 05	93	dela imprumuturi hipotecare — jelzálog kölcsönök után	898 76
64	p. Fond de rezervă — Tartalékalap	3.887 05		98	dela imprumuturi pe obligațiuni cu caventi — kötvény kölcsönök után	573 96
65	„alapanak” — penziuni — Nyugdíj-	1.251 83	5138 88	21	dela cont-curent cu acoperire — folyószámlák után	4.097 90
	Spese — Költségek:			106	dela imprumuturi pe amanet — Lombard után	866 40
89	Salare — Fizetések	7.656 58		55	dela efecte — értékpapirok után	728 —
3	Bani de cvartir — Lakbér	1.060 —		100	Proviziuni — Jutalékok	7128 30
86	Marce de prezentă — Jelenléti díjak	1.200 —				
84	Spese de birou — Irodai költségek	5.805 37				
94	Adaus de scumpete — Drágaságipótlék	644 —				
114	Porto — Portó	1.494 59	17860 54			
	Dări — Adó:					
54	Dare directă, comunală, cult — Állami, községi adó és Cultus	8.383 52				
30	10% dare după Int. Depunerilor — 10% Tőke-kamat adó	3.859 91	12243 43			
17, 59	Competințe — Illetekek		250 65			
119	Amortizări — Leírás a berendezésből		1471 54			
	Profit curat — Tiszta nyereség		12887 57			
			142122 80			142122 80

Máriaradna, la 31 Decembre 1913.

DIRECȚIUNEA — AZ IGAZGATÓSÁG:

Tuducescu m. p.

Dr. Brădean m. p.

Sava Raicu m. p.
președinte — elnök.

Dr. Avramescu m. p.

Meletiu Socu

P. Givulescu m. p.
v. președinte — alelnök.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE — A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG.

Subsemnatul comitet am examinat conturile de față și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului. — Alulirott felügyelőbizottság a jelen számlákat megvizsgálta és az intézeti könyvekkel megegyezőnek találta.

Aleksandru Bozgan m. p.

Hie Papp m. p.

Georgiu Botta m. p.

Dionisie Popovici

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA”, ARAD.